

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

ISSN 1846-4572

NAKLADNIK

Agencija za odgoj i obrazovanje
Badalićeva 24, 10000 Zagreb
www.azoo.hr

ZA NAKLADNIKA

Vinko Filipović, prof.

© sva prava pridržana Agencija za odgoj i obrazovanje

UREDNIK

Miroslav Mićanović

GRAFIČKA PRIPREMA

Iva Čular, Studio grafičkih ideja

TISAK

Gradska tiskara Osijek, Osijek
ISSN 1846-4572
Pripremljeno u Agenciji za odgoj i obrazovanje
Katalog izlazi jedanput godišnje
Tiskano u Hrvatskoj 2007.

Smotra projekata

iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja
za ljudska prava i demokratsko građanstvo 2007.

PRIREDILE

Nevenka Lončarić Jelačić, Jasna Tomić, Andreja Silić, Tijana Vidović

Agencija za odgoj i obrazovanje
Zagreb, 2007.

Sadržaj

Odgoj za demokratsko građanstvo i ljudska prava u Europi
(Nevenka Lončarić Jelačić) 7

Projekti

Projekti u dječjim vrtićima 15

Projekti osnovne škole 33

Projekti srednje škole 83

Dodaci

Program smotre 103

Organizatori smotre 105

Suci / procjenitelji 107

Sudionici smotre 109

Programske teme 114

Upute za suce / procjenitelje 122

Kriteriji za vrednovanje obrane projekta 126

Odgoj za demokratsko građanstvo i ljudska prava u Europi

U svijetu ubrzanih promjena i narastajućih različitosti, potreba za aktivnim, informiranim i odgovornim građanima veća je nego ikad do sada. Uloga obrazovanja za takvo građanstvo danas je općeprihvaćena. Iako mladi naraštaji mogu preuzeti dio te demokratske građanske kulture iz svojih obitelji, to ne može biti dostatno za takvu vrstu informiranog i učinkovitog građanina kakvog zahtijevaju suvremene demokracije da bi se omogućio njihov opstanak i razvoj. Sposobnost inteligentnog i odgovornog uključivanja u javni život nešto je što treba biti sustavno poučavano.

Ove tvrdnje iznesene su u priručniku za nastavnike iz područja odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo – Education for Democratic Citizenship 2001.-2004. Tool on Teacher Training for Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education, objavljenom u Strasbourgu 2004., čiji su autori Rolf Gollob, Edward Huddleton, Peter Krapf, Maria-Helena Salema i Vedrana Spajić Vrkaš.

Promjene u tradicionalnom modelu građanstva

Ideja obrazovanja za demokratsko građanstvo nije nova. Elementi odgoja za demokratsko građanstvo postojali su u raznim europskim zemljama već niz desetljeća. Težište takvog odgoja bilo je na tome da se učenike informira o političkom sustavu, o ustavu njihovih zemalja, uz korištenje formalnih metoda poučavanja i učenja. Oni su stjecali znanja kako poštovati zakon i kako glasovati na javnim izborima.

Međutim, suvremeni uvjeti života i rada traže naraštaje osposobljene za cjeloživotno učenje. Stoga se redefiniiraju cjelokupni kurikulumi, odnosno cjelokupni sustavi učenja i poučavanja, ciljevi i načini učenja te sukladno tome načini vrednovanja kvalitete osposobljenosti učenika. Dolazi do rotacije u kurikulumu, od kurikuluma utemeljenog na obrazovnim sadržajima prema kurikulumu utemeljenom na razvoju kompetencija

učenika (content based curriculum – competence based curriculum).

U europskom referentnom okviru za cjeloživotno učenje utvrđeno je osam ključnih kompetencija koje učenici europskih zemalja trebaju steći u nacionalnim obrazovnim sustavima. Težište nije više samo na reproduktivnim znanjima već i na vještinama i stavovima važnima za daljnji razvoj stečenih znanja i za cjeloživotno učenje. U tom kontekstu redefinira se i uloga demokratskog građanstva, koje svojim aktivnim metodama učenja i poučavanja pruža podršku drugim predmetima kroz sustav dodiplomskog obrazovanja i stalnoga stručnog usavršavanja nastavnika.

Uloga Vijeća Europe u kasnim devedesetim godinama

Obrazovanje za demokratsko građanstvo postalo je, pod utjecajem Vijeća Europe, opći cilj obrazovne politike u Europi pod kraj 90-ih godina prošlog stoljeća. Dva su politička dokumenta obilježila ovaj trend: Rezolucija usvojena na stalnoj konferenciji ministara obrazovanja, održana u Krakovu od 15. do 17. listopada 2000. i Preporuka Komiteta ministara Vijeća Europe zemljama članicama o obrazovanju za demokratsko građanstvo 2002. godine. Aktivno građanstvo i socijalna kohezija također su važni ciljevi Europske unije istaknuti u Lisabonskoj strategiji donesenoj 2000. godine. Operativnije su razrađeni u već spomenutom Europskom okviru ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje, donesenom u studenome 2004. godine.

Unatoč tome što su u većini zemalja članica Vijeća Europe učinjeni veliki pomaci u primjeni odgoja za demokratsko građanstvo postojala je potreba da se utvrdi stvarno stanje u pojedinim zemljama i da se zatvori raskorak između deklarativnog i ostvarenog. Stoga je 2005. godina proglašena Europskom godinom građanstva, kada su zemlje članice ponovo mogle kritički sagledati stanje odgoja za demokratsko građanstvo kod sebe i drugih. Između 1997. i 2005. Vijeće Europe je razvilo koncepte, metode, modele, priručnike za nastavnike i promoviralo primjere dobre prakse.

Dodiplomsko obrazovanje i stručno usavršavanje učitelja

Postalo je razvidno da su za uspješnu primjenu odgoja za demokratsko građanstvo i ljudska prava presudni obrazovanje i stručno usavršavanje učitelja. Bilo je važno sagledati kako se ono ostvaruje u pojedinim zemljama

i kakvu vrstu potpore Vijeće treba razviti. U svibnju 2005. godine održana je konferencija o dodiplomskom školovanju učitelja i njihovu stalnom stručnom usavršavanju.

Sastanak i razmjena informacija i ideja među mnogim edukatorima s različitim iskustvima rezultiralo je u poboljšanoj strategiji i programima obrazovanja i stručnog usavršavanja učitelja, poboljšanom setu didaktičkog materijala za stručno usavršavanje učitelja, zatim u poboljšanoj i proširenoj mreži suradnje među ustanovama za obrazovanje i usavršavanje učitelja te u sve boljoj suradnji između vladinih ustanova za odgoj za demokratsko građanstvo i ljudska prava i nevladinih organizacija.

Tom je prigodom Mady Delvaux-Stehres, ministrica obrazovanja Luksemburga, istaknula da “učenje bez svjesnosti rezultira ruinom duše, što znači da sve učenje mora biti popraćeno refleksijom i osjećajem odgovornosti. To je razlog zbog kojeg se misija škole ne može limitirati na prijenos znanja, već se mora staviti naglasak na etičke vrednote na svakoj razini obrazovanja. Te vrednote trebaju biti prenošene u obitelji i u ustanovama, čija je uloga danas značajno umanjena, stoga škola mladima treba prenositi vrednote solidarnosti, snošljivosti, demokracije, interesa za druge kulture, što će ih pripremiti za aktivnu ulogu u društvu. Ukratko, škola treba pridonijeti duhu građanstva”.

To nije laka zadaća, jer možemo vidjeti nedostatke demokratskog građanstva u našim društvima. Ti se nedostaci, rekla je, manifestiraju u indiferentnosti prema političkim izborima, nedostatku informacija i nedostatku interesa za političke poslove. “Demokratsko građanstvo nema zadaću razviti slijepu poslušnost prema političkim institucijama, već ohrabriti i osposobiti kritički participatorni pristup životu. Duh građanstva zahtijeva da odluke koje se donose na najvišim razinama slijede pravila zakona, poštuju prava i da oni koji donose ove odluke uzimaju u obzir da one trebaju biti u interesu svih građana”, istaknula je te upozorila da mladi neće biti više uključeni ako su osposobljeni samo za transmisiju znanja. Stoga postoji potreba za više iskustvenog učenja, da se u školi uči poštovanju, mirotvornom rješavanju sukoba, i da se omogući učenicima uključenost u donošenje odluka.

Imigracije, novi socijalni fenomen s kojim se suočava Europa dovodi do toga da škole trebaju pomoći učenicima iz različitih kulturnih sredina da nauče živjeti zajedno.

U samom je Luksemburgu više od trećine populacije stranog porijekla, a svima treba omogućiti da razviju svoje sposobnosti i steknu odgovarajuće kvalifikacije. Hoće li učenici steći demokratske vrednote, ovisi o pedagoškoj kompetenciji učitelja i imidžu kojeg su stekli kod učenika.

U 2005. godini Vijeće Europe objavilo je priručnik za dodiplomsko obrazovanje i stručno usavršavanje učitelja

U njemu se obrazlaže potreba za učinkovitijim sustavom obrazovanja i usavršavanja učitelja, mehanizmima i strukturama potpore na političkoj i provedbenoj razini, kompetencijama koje trebaju imati učitelji da bi uključivali odgoj za demokratsko građanstvo (naime, polazi se od pretpostavke da su svi učitelji ujedno učitelji demokratskog građanstva), procesima i metodama obrazovanja i usavršavanja, iznose se preporuke i studiji slučaja iz pojedinih zemalja. U tijeku je rad na modelima certificiranja učitelja koji će biti preporučeni kao pomoć za uspješno rješavanje tog problema.

Raskorak između proklamirane i provedbene razine

U preglednom istraživanju objavljenom u sveeuropskoj studiji o obrazovanju za demokratsko građanstvo 2004. godine (All-European Study on Education for Democratic Citizenship Policies, Council of Europe, Strasbourg, 2004.), utvrđeno je da sve europske zemlje imaju otvoreno deklarirane političke ciljeve vezane za demokratsko građanstvo. Naglasak na takvom obrazovanju na nacionalnim razinama upućuje na nove političke okolnosti u Europi. U navedenom istraživanju pokazalo se da su europske zemlje zabrinute za stanje njihovih vlastitih demokracija i za kontinuiranu eroziju civilnog ili građanskog kapitala (civic kapital).

Politika obrazovanja i obrazovanje za demokratsko građanstvo smatraju se nepogrešivim sredstvima za konsolidiranje demokracije u njihovim društvima. Unatoč velikim povijesnim, kulturnim, socijalnim i vjerskim razlikama među europskim zemljama, svi ustavi uključuju temeljna načela demokratskog građanstva. To su ujedno tri temeljne vrednote Vijeća Europe:

poštovanje ljudskih prava, pluralna demokracija i vladavina prava.

Utvrđeno je i to da provedba te politike često ostaje na deklarativnoj razini i da nedostaje kvalitetna provedbena razina. Na primjer, samo nekoliko europskih zemalja ima uključeno obrazovanje za demokratsko građanstvo u dodiplomsko obrazovanje nastavnika. U nekim su zemljama programi za demokratsko građanstvo sastavni dio reformskih procesa i uključeni su na općoj programskoj razini. U tom slučaju mjere za provođenje tih programa nisu dovoljno vidljive (na primjer Danska, Finska, Njemačka, Mađarska, Italija, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, Turska). U nekim je zemljama u zakonu o obrazovanju utvrđen poseban predmet pod nazivom građanstvo ili građansko obrazovanje (na primjer Austrija, Cipar, Latvija, Luksemburg).

Mjesto u kurikulumu

U navedenoj studiji istražene su lokacije demokratskog građanstva u formalnom kurikulumu iz sljedećih razloga:

- Nacionalni kurikulum je glavni instrument za provedbu politike obrazovanja za demokratsko građanstvo.
- Formalni kurikulum je pretpostavka za stjecanje temeljnih znanja, vještina i stavova o demokraciji i omogućava stjecanje građanske i socijalne kompetencije.
- Formalni kurikulum predstavlja vidljivu stranu obrazovne situacije u školi. To je centar pozornosti za učitelje i roditelje, jer vodi školskom ocjenjivanju i završnim svjedodžbama.

U odnosu na mjesto u kurikulumu širom Europe postoje velike različitosti. Demokratsko građanstvo pojavljuje se kao poseban predmet s vlastitim mjestom u tjednom rasporedu, njegovi se sadržaji uključuju kroz posebne kroskurikularne teme raširene kroz sve predmete, ali se ponegdje javljaju i kao integrirani programi kroz cijeli kurikulum, te kao kombinacija posebnog predmeta, integriranih programa i kroskurikularnih sadržaja.

U istraživanju je utvrđen sljedeći raskorak. Naime, iako sve zemlje tvrde da je obrazovanje za demokratsko građanstvo prioritetni cilj, postojeće mjesto u kurikulumu dokazuje da se ono nedostatno ostvaruje. To znači da ima slabu poziciju u odnosu na ostale predmete (one iz kojih se

dobivaju ocjene, koji ulaze u završne svjedodžbe, koji ulaze u završne i razredbene ispite), premalo vremena u tjednom rasporedu sati (1-2 sata), neobvezan kurikularni status, neodređen identitet u slučaju integriranog i kroskurikularnog pristupa.

Ovaj zaključak odnosi se čak i na Zapadnu Europu koja ima dugotrajno iskustvo u obrazovanju za demokraciju. U Engleskoj je, na primjer, 2002. uveden Nacionalni kurikulum za demokratsko građanstvo za učenike od 11 do 16 godina, od kada se formalno nadzire i ocjenjuje (prema www.citizenshipfoundation.org.uk).

U Španjolskoj je do 2006. demokratsko građanstvo bilo raspršeno kroz sve predmete, a od 2006. uvedeno je i kao poseban predmet.

Spomenutim sveeuropskim istraživanjem o ovom području obrazovanja utvrđeno je da postoji raskorak između deklarativnog zalaganja za demokratsko građanstvo i njegova formalnog položaja u kurikulumu.

Na razini poboljšanja školske organizacije u Europi, mnogi su procesi izravno povezani s ciljevima obrazovanja za demokratsko građanstvo. To su procesi decentralizacije donošenja odluka, sudjelovanje učenika u donošenju odluka, demokracija u životu škole, osiguranje kvalitete, povezivanje škole i lokalne zajednice. U tom kontekstu studija je zabilježila brojna poboljšanja inspirirana ciljevima obrazovanja za demokratsko građanstvo.

Nevenka Lončarić Jelačić
viša savjetnica u Agenciji za odgoj i obrazovanje

Projekti

Projekti u dječjim vrtićima

Nakon usvajanja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo od Vlade Republike Hrvatske potkraj 1999., program je postao obavezni dio odgojno-obrazovnog djelovanja unutar odgojno-obrazovnog sustava Republike Hrvatske. Značilo je to njegovo sustavno planiranje, provođenje i vrednovanje odnosno ugrađivanje u različite programe predškolskog odgoja i na taj je način naglašena važnost predškolskog odgoja u odgojno-obrazovnom sustavu, koji je primjenom Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo dobio na kvaliteti, u smislu izgrađivanja cjelovite i cjeloživotno usmjerene koncepcije odgoja i obrazovanja koja je posebno usmjerena na usustavljenje znanja, vještina, vrijednosti i stavova koje mora usvojiti svaki pojedinac kao član humano usmjerenog demokratskog društva. Ulogu nositelja stručnog usavršavanja iz ovog područja preuzela je Agencija za odgoj i obrazovanje.

Mnogi autori ističu važnost rane dobi te kažu da je ono kritično za razvoj svakog pojedinca. Također ističe se nužnost i važnost provođenja osmišljenih programa i usmjeravanja društvene pozornosti i brige za svu djecu jednako. Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo tako je značio novi doprinos humanističko-razvojnoj koncepciji važećeg Programskog usmjerenja odgoja i obrazovanja predškolske djece (1991), njegovoj primjeni u praksi te obvezu preispitivanja pedagoške prakse, obogaćivanja zadaća, sadržaja, metodike i vrednovanja odgojno-obrazovnog procesa i postignuća. U predškolske programe ugrađene su obveze iz Konvencije o pravima djeteta (1989).

Područja koja popisuje Smotra (osobna prava i prava drugih, pravo na zdravu okolinu i pravo na upoznavanje i očuvanje kulturne baštine) pojedinačno i u cjelini usmjeravaju na ostvarivanje prava i odgovornosti

djece i drugih sudionika odgojno-obrazovnog procesa, cjelovit pristup djetetu, interdisciplinarnost u pristupu sadržajima za ljudska prava i odgovornosti, potvrđivanje životnih vrijednosti, pozitivnih stavova prema sebi i drugima te razvijanje vještina potrebnih za život u demokratskoj zajednici.

Za ovogodišnju Smotru prijavljeno je 26 projekata, a Državno povjerenstvo za provedbu smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo prihvatilo je 13 projekata. Broj prijavljenih projekata nije odraz pedagoške prakse unapređivanja primjene prava djece jer odgojno-obrazovni programi vrtića to područje postavljaju kao bitne zadaće unapređivanja odgojno-obrazovnog procesa, što se odražava na ostale dimenzije programa: organizaciju, materijalne uvjete, njegu i skrb za zdravlje, stručno usavršavanje te suradnju s roditeljima i lokalnom zajednicom. U daljnjem ćemo radu posebno nastojati na boljoj povezanosti i timskom radu svih sudionika odgojno-obrazovnih procesa u dječjim vrtićima, teoretičara s fakulteta i viših savjetnika Agencije za odgoj i obrazovanje, posebice u smislu poticanja i održavanja stručnih rasprava i dijaloga vezanih uz unapređivanje odgojno-obrazovne prakse u predškolskim ustanovama. Također ćemo nastojati na intenzivnijem i boljem stručnom usavršavanju na regionalnoj i županijskoj razini te stvaranju mreže koordinatora iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Prošlogodišnja Smotra bila je poticaj za dalje kritičko promišljanje i ostvarivanje novih pristupa u zadovoljavanju potreba djece u institucionalnom kontekstu. Sve je očitije usmjeravanje na stvarni život djece i odraslih i njihove potrebe, a manje na izravno poučavanje o pravima. I ova Smotra imat će odjek u praksi predškolskog odgoja, što će utjecati i na tematiku stručnih skupova, posebice županijskih stručnih vijeća, na kojima se iznose iskustva iz prakse te na kojima sudjeluje mnogo veći broj odgajatelja određenog područja u županijama i gradovima RH.

1. Dječje slavonsko sijelo

Tematsko područje

Ponos i čuvanje kulturne baštine

Cilj projekta

Upoznavanje, prenošenje i čuvanje dijela tradicijske kulturne baštine lokalnog zavičaja. Nastavljanje tradicije šokačkih sijela u dječjem vrtiću kroz suradnju s predstavnicima lokalne zajednice, roditeljima, školama, javnom upravom, civilnim sektorom, turističkom zajednicom

Dječji vrtić

Dječji vrtić Maslačak, Braće Radića 43, 31 222 Bizovac

Tel./faks: 031-657-431; E-pošta:

Voditeljice projekta

Slavica Sabljčić

Ivana Kuić

Ivana Karjaković

Djeca

26

Sažetak projekta

U vremenu brzine, obilja različitih informacija i velikih tehnoloških promjena, kao pojedinci i društvo sve više gubimo dodir s korijenima, kulturom, običajima i vrijednostima naših predaka u lokalnoj zajednici. Svjesne bogatstava igara, priča, pjesama, običaja, nošnji i narodnih rukotvorina, odgojiteljice vrtića odlučile su pokrenuti, na razini ustanove, kulturnu manifestaciju Dječje slavonsko sijelo. Time smo, pored ostaloga, željeli stvoriti svojevrsnu prepoznatljivost ove ustanove u sklopu mreže predškolskih ustanova Osječko-baranjske županije.

2. Kako djeca jasličke dobi žive svoja prava: Otvorena vrata

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih. Djetetova razvojna prava: pravo na izbor, učenje, zabavu i igru.

Cilj projekta

Izgraditi kulturu u kojoj živjeti i razumjeti djetetova prava prerasta u odgojni i životni stil institucije dječjeg vrtića.

Dječji vrtić

Dječji vrtić Vrbik, Gagarinov put 10, 10 000 Zagreb

Tel./faks: 01-6199-540, 6196-868; E-pošta: info@vrtic-vrbik.hr

Voditeljice projekta

Mirjana Škegro

Milena Kovačić

Iva Ivanković

Ana Paraker

Katica Kuljašević

Davorka Crnković

dr. sc. Biserka Petrović Sočo

Djeca

36

Sažetak projekta

Pružanjem prilika djetetu da upoznaje prostore u kojima se odvija život i učenje djece i odraslih u dječjem vrtiću pružili smo i prilike za učenje i ostvarivanje multiplih socijalnih interakcija, koje su opet prilike za učenje; učenje preko modela socijalno kompetentnijeg djeteta. Dobno i individualno primjerenim, poticajnim materijalima za učenje utjecali smo na ostvarivanje mogućnosti višestrukih izbora, razumijevanje, razvijanje umijeća i vještina djeteta rane dobi. Važnost ranih godina, posebice iskustava u prve tri, presudne su za daljnji čovjekov razvoj, učenje i život. Učiti i živjeti svoja prava dijete treba započeti što ranije.

3. Osnaživanje djece u zauzimanju za sebe i podrška nenasilju

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih

Cilj projekta

Dugoročni – doprinos izgrađivanju djece u osobe koje su razvile svoje potencijale, koje uspostavljaju i ostvaruju kvalitetne međuljudske odnose, koje poštuju i štite svoja prava i prava drugoga i koje podržavaju nenasilje. Kratkoročni – kreiranje odgovorne sredine u kojoj dijete može živjeti svoja prava, sredine u kojoj se različitosti poštuju i uvažavaju; osnaživanje djeteta u pozitivnim vrijednostima; doprinos djetetovu samospoznavanju u različitim aspektima i u kontinuitetu; osnaživanje djece u zauzimanju za sebe i poučavanje strategijama zaštite zauzimanja za svoja prava u potencijalno opasnim situacijama; proširivanje znanja odraslih o djetetovim pravima, o problemima nasilja i načinima prevencije; jačanje odraslih u prepoznavanju situacija u kojima su ugrožena dječja prava od strane vršnjaka i odraslih i u spremnosti zastupanja i zaštite njihovih prava; promicanje dječjih prava općenito.

Dječji vrtić

Dječji vrtić Leptir, Ivana Gorana Kovačića 20, 10 360 Sesvete

Tel./faks: 01-2002 321, 2000-824; E-pošta: tajnica@dv-leptir.hr

Voditeljice projekta

Valentina Cerinski

Mišela Combaj

Marijana Frančević

Marija Jurišić

Marica Kelčec

Mirjana Matovina

Nataša Pahernik

Melita Perić

Lidija Pšijanski

Melita Zebić

Djeca

141

Sažetak projekta

Pravo svake osobe je pravo na život u okruženju u kojem će se osjećati slobodno, sigurno, jako i zaštićeno. Odgoj za nenasilje je jedan aspekt odgoja za ljudska prava. Suprotstavljati se nasilju, onemogućavati njegovu pojavnost i štiti svoja prava i prava drugoga moguće je odgajanjem nenasilne djece njihovim osnaživanjem u pozitivnim vrijednostima (jačanje djetetove ličnosti, osobito samopouzdanje i samopoštovanje, samokontrolu, moralni razvoj, samostalnost, odgovornost), izgrađivanjem odnosa s drugima (jačanjem socijalnih kompetencija, prosocijalnih ponašanja i tolerancije), promoviranjem pozitivnih stavova i vrijednosti i obučavanjem strategijama koje će im omogućiti da se i sama odupru zastrašivanju i nasilničkom ponašanju.

4. Aktivno dijete, aktivan roditelj, aktivna zajednica; interakcija vrtića i zajednice

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih

Cilj projekta

Ostvarivanje prava djeteta u zajednici, jačanje osjećaja pripadnosti, pozitivna djelovanja i odgovoran odnos prema svemu što nas okružuje – jačanje partnerskog odnosa s roditeljima i senzibilizacija lokalne zajednice i uključenost za dobrobit, potrebe i prava djece.

Dječji vrtić

Dječji vrtić Botinec, Zlatarova Zlata 67, 10 020 Zagreb

Tel./faks: 01-6545-905, 6545-906, 6545-339;

E-pošta: djecji-vrtic-botinec@zg.htnet.hr

Voditeljica projekta

Mirjana Malagić

Djeca

7 odgojnih skupina

Sažetak projekta

Djeca stječu svoja prva iskustva te formiraju vrijednosni sustav u obitelji (užoj i široj), no utjecaj vrtića i lokalne zajednice u predškolskoj je dobi također značajan. To pruža različite mogućnosti vrtićima da, osim profesionalne, preuzmu i važnu društvenu ulogu. Pomoću projekata vezanih uz odgoj za nenasilje i mir, prihvaćanje različitosti, baštinu, zaštitu okoliša, zdravog načina života, zajedno se s djecom i roditeljima, uz suradnju lokalne zajednice, mijenja i vizualni i vrijednosni identitet vrtića. Naglasak je na aktivnosti djece u zajednici, učenju o odgovornosti iskustvenim putem, aktivnosti roditelja kao partnera u stvaranju, realizaciji i financiranju različitih projekata i programa.

5. Pet jezika ljubavi

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih

Cilj projekta

Omogućiti djetetu postupnu i olakšanu prilagodbu i boravak djeteta u kolektivu kroz kontinuitet istovjetne stimulacije u obitelji i jaslicama. Kroz ovakav pristup uspostaviti nove oblike partnerstva s roditeljima.

Dječji vrtić

Dječji vrtić Radost, Ljubijska bb, 10 000 Zagreb

Tel./faks: 298-8573, 285-1437; E-pošta: dv.radost@zg.htnet.hr

Voditeljice projekta

Mira Franić

Nada Brcković

Vesna Marić

Ljubica Duspara

Djeca

Jaslička skupina

Sažetak projekta

Svakodnevnim ritualima masaže i multimodalne stimulacije u obogaćenoj okolini omogućiti pravo djeteta na individualan pristup u poticaju razvoja svih njegovih potencijala. Projekt je dio "Programa kontinuirane emocionalne i senzorne stimulacije djece od 0-3 godine života". Tijekom provedbe projekta primijećeni su pomaci u trajanju i kvaliteti prilagodbe te su izostale teške reakcije tijekom prilagodbe djece na jaslice. Postignuta je viša razina razumijevanja, povjerenja i sigurnosti odgojitelja i djeteta kroz verbalnu i neverbalnu komunikaciju (ostvarena je emocionalna privrženost). Uspostavljeni su novi oblici suradnje i partnerstva s roditeljima te su na taj način ojačane roditeljske kompetencije. U pripremanju i provođenju projekta sudjelovali su i treneri Cro SPEH udruge.

6. Petrinjčica/rizničari zavičajne baštine

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih

Cilj projekta

Upoznavanje tradicionalnih vrednota, njegovanje kulturne baštine i razvijanje nacionalnog i kulturnog identiteta.

Dječji vrtić

Dječji vrtić Petrinjčica, I. B. Mažuranić 12, 44 250 Petrinja

Tel./faks: 044-813-160, 044-812-134

Voditeljice projekta

Višnja Vukša

Marija Pavletić Tintor

Gordana Pećirko

Djeca

Djeca odgojnih skupina Zvezdice i Bambi

Sažetak projekta

U nastavku projekta djeca su osvijestila i spoznala da njihov zavičaj, osim prirodnih ljepota, ima i svoju duhovnu vrijednost koju sadržavaju tradicija i običaji. Djeca su njegovala ljubav prema kraju u kojem žive, njegovoj prošlosti i tradicionalnim vrijednostima te razvijala nacionalni i kulturni identitet. Povezivali su se i zajednički djelovali na prikupljanju i njegovanju kulturne baštine na relaciji vrtić – roditeljski dom – šira društvena zajednica. Projekt nije završen jer je naša kulturna baština neiscrpno vrelo s kojeg možemo utažiti dječju želju za doživljavanjem i istraživanjem.

7. Imam pravo osjećati

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih

Cilj projekta

Poticanje razvoja emocionalne inteligencije provedbom Programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Dječji vrtić

Dječji vrtić Cvrčak, Trg dr. Antuna Starčevića, 33 000 Virovitica

Tel./faks: 033-801-545, 801-545; E-pošta: djecji.vrtic-cvrcak@vt.t-com.hr

Voditeljice projekta

Vlatka Černi

Sandra Moslavac

Djeca

33

Sažetak projekta

Kroz projekt je protkano nastojanje da se poštuju načela rada u području odgoja za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja.

Dijelovi projekta su:

1. Temeljne emocije (prepoznavanje i njihovo imenovanje)
2. Ja i emocije
3. Emocije na relaciji (dijete-dijete, dijete-roditelj, dijete-odgojitelj)

8. Etno projektima u dječjem vrtiću spašavamo kulturnu baštinu

Tematsko područje

Ponos i čuvanje kulturne baštine

Cilj projekta

Upoznavanje kulturne baštine

Dječji vrtić

Dječji vrtić Neven, 52 210 Rovinj

Tel./faks: 052-811-217; E-pošta:

Voditeljica projekta

Karmen Uljanić

Djeca

Mješovita skupina od treće godine do polaska u školu (27 djece)

Sažetak projekta

Djeca u vrtiću u Rovinjskom selu uz pomoć odgojitelja i roditelja rade na upoznavanju, ali i na očuvanju kulturne baštine i obnavljanje tradicije. Spoznaje i postignuća ove su godine bila vezana za etno programe “Kako je to nekad bilo” i “Spasimo kašune”.

“Kako je to nekad bilo” naziv je aktivnosti (priredbe) koja se u vrtiću održava još od 1991. Na ovogodišnjoj priredbi djeca, roditelji i gosti prikazali su tradicijske svadbene običaje Istre, Hrvatske, Bosne, Kosova. Priredba je bila kruna svih aktivnosti koje su djeca proradila tijekom provođenja programa. “Spasimo kašune” je akcija pronalaženja zapuštenih i zaboravljenih kašuna i zaštita od rušenja. Ukupno do sada djeca u zaštitila 22 kašuna.

9. Slavonija u dječjim srcima

Tematsko područje

Ponos i čuvanje kulturne baštine

Cilj projekta

Izgrađivanje pozitivnih stavova u djece rane dobi prema potrebi očuvanja prirodne i kulturne baštine te prihvaćanju različitosti ljudi i krajeva u kojima žive.

Dječji vrtić

Dječji vrtić Kolijevka, Izidora Kršnjavog 15, 32 1000 Vinkovci

Tel./faks: 032-354-377; E-pošta: elizabeta2510@yahoo.com

Voditeljice projekta

Vinka Džakula

Snježana Ivić

Elizabeta Matković

Djeca

45

Sažetak projekta

Projekt je pokrenut za vrijeme Vinkovačkih jeseni. Nošnje su djeci bile na dohvata ruke i tako je krenulo upoznavanje s ljepotama Slavonije. Kroz projekt djeca su naučila biti odgovorna prema svojoj baštini i svemu što nas okružuje, naučili su cijeniti vrijednost rada, poticali su nenasilje i mir, zajedništvo, poštivanje i pomaganje.

Kroz cijeli projekt došla je do izražaja dječja kreativnost i domišljatost, a postali su vještiji u pregovaranju, međusobnoj suradnji i zajedničkom traženju rješenja.

10. Djeca imaju pravo na mir i tišinu

Tematsko područje

Pravo na zdravu okolinu

Cilj projekta

Razvijati kod djece ekološku osjetljivost za okruženje u kojem žive, omogućiti različite prilike za stjecanje iskustava i učenje o svijetu koji ih okružuje na neposredan i djeci primjeren način.

Dječji vrtić

Dječji vrtić Sunce, Veslačka 1, 23 000 Zadar

Tel./faks: 023-236-410, 023-235-023; E-pošta:

Voditeljice projekta

Rozana Bogdanić

Zorka Perica

Djeca

Mješovita odgojna skupina (15-18 djece)

Sažetak projekta

Velika buka s obližnjeg gradilišta, blizina gradske prometnice, djeca koja se u tim uvjetima nadglasavaju te novo upisan dječak koji je neprestano zatvarao uši bili su poticaj za nastanak ovog projekta. Razgovarali smo s djecom o buci i njenoj štetnosti za zdravlje. Djeca su rekla da ih smeta kada se više, da kod kuće tiho gledaju crtiće jer roditelje smeta glasno gledanje crtića. Roditelji su nam prikupili časopise "National Geographic", "Geo" i enciklopedije "Svijet oko nas", "Faktopediju", sličice i fotografije izvora buke. Djeca us posjetila obližnje gradilište. Dogovoren je i posjet tiskari te su tako i usvojili nova znanja o štetnim utjecajima na okolinu.

11. Zajedništvo u igri

Tematsko područje

Osobna prava i dogovornosti i prava drugih

Cilj projekta

Uključivanje djece u igraonice općeg tipa, socijalizacija kroz igru i obogaćivanje života djece.

Društvo "Naša djeca" Tuhelj, 49 215 Tuhelj

Tel./faks: 049-556-105; E-pošta: snjezana.romic@kr.t-com.hr

Voditeljice projekta

Valentina Kunšt

Vlatka Matečić

Djeca

Djeca iz općine Tuhelj od tri do šest godina starosti

Sažetak projekta

U Tuhelju ne postoji vrtić i zato je postojala potreba okupljanja i rad s djecom prije polaska u školu. Program igraonice osmislili su voditelji na osnovi potreba djece, aktualnosti godišnjih doba i zbivanja u okruženju. Roditelji su iskazali zadovoljstvo i sudjeluju u davanju prijedloga za rad igraonice. Nakon dvije godine rada igraonice rezultati su pokazali da su djeca koja su bila uključena u igraonicu savladala socijalne vještine i usvojila kulturu ophodjenja, što im sve pomaže dalje u školi i u prilagođavanju na nove osobe.

12. Što su jeli naši stari?

Tematsko područje

Upoznavanje kulturne baštine i običaja

Cilj projekta

Sačuvati, od zaborava, nekadašnji način življenja s posebnim naglaskom na stara jela (jela koja su zaboravljena ili se rijetko pripremaju)

Dječji vrtić

Dječji vrtić Požega, K. Krešimira 32a, 34 000 Požega

Tel./faks: 034-318-076, 034-318-077;

E-pošta: djecji-vrtic-pozega@po.htnet.hr

Voditeljice projekta

Nedjeljka Ivaniš, odgojiteljica

Djeca

37 djece

Sažetak projekta

Upoznavanje tradicijskih običaja svoga kraja, a posebno jela koja su zaboravljena (djeca su naučila jesti i ta jela).

13. Od retaja do unikata

Tematsko područje

Ponos i čuvanje baštine

Cilj projekta

Očuvati kulturnu baštinu, njegovati tradiciju na temeljima prošlosti i graditi budućnost s prepoznatljivim identitetom

Dječji vrtić

Dječji vrtić Radost, jedinica Popaj, Benkovačka 2, 21 000 Split

Tel./faks: 021-502-499; E-pošta:

Voditeljice projekta

Gordana Krasnić

Tatjana Kljanak

Djeca

28 djece

Sažetak projekta

1. Novi pojmovi, saznanja (što znam, što želim saznati)
2. Otvaramo niz pitanja, tražimo odgovore te povezujemo situacije
3. Djeca od doživljenog i naučenog, stvaraju glazbeno-scenski igru, izložbu likovnih uradaka, osvrta roditelja

Projekti – osnovne škole

1. Malim koracima do bolje igre

Tematsko područje projekta

Projektna nastava iz demokratskog gradanstva – projekt gradanin

Cilj projekta

Na jednom dijelu školskog igrališta montirati sprave koje bi nam upotpunile satove tjelesne kulture i slobodno vrijeme učenika u boravku

Poticati međusobno druženje i pravo na igru

Poticati učenike na timski rad i međusobnu suradnju

Škola

OŠ Josipa Račića, Srednjaci bb, 10 000 Zagreb

Tel.: 01-3844-970; Faks: 01-3844-970;

E-pošta: os-zagreb-063-skole@t-com.hr

Voditeljice projekta

Dragana Rakonca

Renata Horvat

Učenici

Luka Bulja, Ema Žužul, Tea Arbutina, Vjeran Pezdirc, Luka Jelenić,

Katarina Fortuna

Opis projekta

Izbor problema

– na satovima razrednika razgovarajući djeca uočavaju probleme koji ih muče

– analizirajući ankete koje su ispunjavali na temu igra, odabiru jedan problem

– odlučuju se za projekt vezan uz nabavku sprava za školsko igralište

– pripremanje dokumentacijske mape u koju ćemo spremati sve o odabranom problemu

– upoznajemo ravnatelj i pedagoga o našoj odluci

Istraživanje problema

- istražujemo različite zakonske odredbe (Konvencija o pravima djeteta)
- proučavanje zakona i propisa koji se odnose na problem
- praćenje tiska i ostalih medija koji govore o sličnom problemima i načinima njihova rješavanja
- prikupljanje različitih informacija sa interneta (izgled sprava)
- posjet tvrtki Redox koja izrađuje sprave za parkove i igrališta
- istraživanje o sigurnosti tih sprava

Oblikovanje mogućih rješenja

- iz dva odjeljenja odabiremo po 8 učenika iz svakog razreda (ukupno 16) koji žele i mogu prihvatiti ovaj važni posao
- dijelimo ih u skupine gdje svaka raspravlja i oblikuje najbolji način rješavanja problema
- većinu posla ipak obavljamo zajedno jer učenici tako više vole

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

- učenici obrazlažu pristup odabranim problemima
- raspravljaju o jakim i slabim stranama ponuđenih rješenja
- izabiru problem koji će ih najbrže dovesti do cilja (sponzori koji žele financirati sprave)

Razvoj plana akcije

- projektna skupina provodi akciju traženja sponzora i slanja zamolbi na nekoliko adresa
- uključuju i ostale učenike razredne nastave kroz akciju sakupljanja papira
- svi učenici razredne nastave pozivaju roditelje na donacijsku prodaju likovnih radova
- spremaju večeri poezije i glazbe
- izrada dokumentacijske mape

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

- predstavljanje Učiteljskom vijeću, Školskom odboru, Jutarnjem listu, Obrazovnom programu HRT, sponzoru ALFA
- stvaranje pozitivnog ozračja za prihvaćanje ponuđenog rješenja problema

- predavljanjem plana akcije učenici učvršćuju svoje, vještine argumentacije, javnog nastupanja, razvijaju svoje stavove, samosvijest, pravo na svoje mišljenje

- predavljanje projekta lokalnoj zajednici

Javno predavljanje ponuđenog rješenja problema

- predavljanje Učiteljskom vijeću i na roditeljskim sastancima

- predavljanje Školskom odboru

- prezentacija tvrtkama koje su nas sponzorirale

- prezentacija Županijskom aktivu razredne nastave

- obavještavanje medijima o gotovom projektu

2. Zajedno do sunčane učionice

Tematsko područje projekta

Ljudska prava i demokratsko građanstvo

Cilj projekta

Veliki postojeći prostor uz školsku zgradu urediti za potrebe izvanučioničke nastave koja se sve više izvodi uvodeći u naše škole HNOS

– želimo da to bude natkriveni prostor (tzv. sjenica) oko kojeg ćemo urediti staze i cvjetne runde

– ovim projektom potičemo ostvarivanje djetetova prava na međusobno druženje, boravak na svježem zraku

– razvijanje ekološke svijesti učenika

– poticanje na doprinos očuvanja okoliša

– primjenu novog načina primanja znanja i vještina

– prihvaćanje novih znanja kao svojih osobnih vrijednosti i oblikovanje stavova u skladu s njima

– razvoj samopouzdanja

– razvijanje vrlina i sposobnosti u stvaranju okruženja u kojem se žive ljudska prava i razvija demokratsko društvo

– ovakvim načinom djelovanja ostvarivati europske i međunarodne norme na području demokratskog građanstva i ljudskih prava

– poticati učenika na timski pristup i partnersku suradnju svih učesnika projekta unutar škole, suradnja s roditeljima, lokalnom i županijskom zajednicom

Škola

OŠ Novska, Trg dr. Franje Tuđmana 1, 44 330 Novska

Tel.: 044-600-095; Faks: 044-600-098; E-pošta: os-novska-001@skole.htnet.hr

Voditeljice projekta

Marija Sedlaček

Kristina Kramarić

Učenici

Antonia Hukavec, Dorotea Komljenović, Matea Zekić, Marta Ćurić, Lucija Miloš, Lana Matičević

Opis projekta

Izbor problema

Boraveći često na travnatim prostorima oko naše škole, na improviziranim klupicama od panjeva imali smo razne aktivnosti. Kroz osobna iskustva uvidjeli smo nedostatke (blato i voda za vrijeme kišnih dana ne dopuštaju boravak, a sjedenje na klupicama narušava naše zdravlje tj. iskrivljuje kralješnicu). U razgovorima s učiteljica, roditeljima i prijateljima usmjerili smo se uz ostale prijedloge na rješavanje i izradu projekta Sunčana učionica koja će služiti i za izvođenje izvanučioničke nastave, krasiti našu školu i grad.

Istraživanje problema

- proučavanje Zakona o osnovnom obrazovanju vezano za izvanučionički rad
- temeljne odrednice rada prema HNOS-u
- Konvencija o pravim djeteta (čl. 29. i 31.)
- Zakon o prostornom uređenju okoliša
- prikupljanje podataka s interneta
- prikupljanje podataka o tome tko je zadužen i tko bi nam mogao pomoći u realizaciji projekta
- slaganje dokumentacijske mape

Oblikovanje mogućih rješenja

- na oblikovanju projekta rade dva razredna odjela, 3.a i 5.b razred, podijeljeni u četiri skupine
- skupine međusobno raspravljaju, dopunjuju se i traže najbolji način za rješenje
- utvrđuju postupke u radu
- predlažu osobe koje mogu pomoći u rješavanju: ravnateljica, roditelji, gospodarstvenici grada, komunalno poduzeće, poglavarstvo i gradonačelnik, županica i turistička zajednica županije

Izbor najboljeg pristupa rješenju

- svaka skupina ima svog glasnogovornika koji obrazlaže svoj pristup rješenju
- rasprava o jakim i slabim stranama svakog ponuđenog rješenja
- izbor najboljeg pristupa rješenju

Razvoj plana

- dogovaranje različitih aktivnosti prema mogućnostima učenika kako bi projektna skupina došla do rješenja
- kontaktiranje s ravnateljicom, gospodarstvenicima, odlazak u poglavarstvo grada i gradonačelnika te bivšeg ministra prosvjete mr. Božidara Pugelnika, županice Sisačko-moslavačke županije i direktora turističke zajednice županije
- izrađivanje dokumentacijske mape i rješavanje problema

Predstavljanje plana široj zajednici

- predstavljanje projekta
- gospodarstvenicima
- predstavnicima lokalne zajednice (prate nas radio i tisak)
- županijskoj zajednici – županici, turističkoj zajednici županije
- sve to pridonijelo je pozitivnom ozračju za prihvaćanje ponuđenog problema, a učenici učvršćuju svoje vještine javnog nastupa, razvijaju svoje stavove i samosvijest

Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema

- ponuđeno rješenje predstavljeno je javnom prezentacijom predstavnicima lokalne i županijske vlasti
- obavještavanje putem medija, dnevnog tiska i web-stranice grada Novske i županije
- Vijeću učitelja OŠ Novska

Sažetak projekta

Projekt Zajedno do sunčane učionice odabrali su učenici jer su već sličan projekt radili o uređenju okoliša grada, ali ga nismo uspjeli predstaviti na smotri. Boraveći vrlo često u prostorima oko škole, došli su do ideje što žele realizirati. Razgovarali su o problemu s članovima obitelji, prijateljima i

susjedima. Prema demokratskom načelu odlučivanja glasovanjem odlučili su se za problem koji će proučavati i rješavati. Razgovarali su s osobama iz političkog i javnog života, stekli velike simpatije u Sisačko-moslavačkoj županiji kod gospođe Marine Lovrić, naučili su pisati pisma, zamolbe, razgovarati s novinarima. U radu su se uvažavale osobne mogućnosti učenika, radovali su se uspjesima grupe i pojedinaca i tako stvarali toplo i srdačno ozračje.

Ostvareni rezultati

Projekt je podržala županica Sisačko-moslavačke županije i direktor turističke zajednice županije, koji će izdvojiti financijska sredstva za radove, Hrvatske šume će nam donirati trupce za postavljanje sjenice, pilana će pomoći u piljenju, a domari škole i roditelji pripomoći u izvođenju radova.

3. Mali za male

Tematsko područje projekta

Osobna prava i prava i odgovornosti drugih

Škola

OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, 49 210 Zabok

Tel.: 049-221-050; Faks: 049-223-623;

E-pošta: os-ksaver-sandor-djalski@kr.htnet.hr

Voditeljica projekta

Vlasta Plečko

Učenicima

Mia Rasonja, Karla Fruk, Luka Delić, Tomislav Lažec

Opis projekta

Na satu hrvatskog jezika 5. prosinca 2006. obradili smo tekst Joška Martinovića Adam i igračke. Tijekom analize teksta djeca su zaključila da su prilike u kojima živi Adam vrlo slične njihovim životnim uvjetima, iako malo karikirane. Raspravljajući u grupama, došli su do zaključka svatko od njih ima previše igračaka i da bi poklanjanjem tih igračaka usrećili nekog svog vršnjaka i sami sebe jer bi time učinili nešto lijepo i dobro. Također su zaključili da Adam unatoč obilja u kojem je živio nije bio sretan, već je svoju sreću našao družeći se s djecom kojoj je pomagao. Željeli su pokušati napraviti projekt kojim bi i oni pridonijeli sreći djece koja nisu imala prilike živjeti u sretnim i sredenim uvjetima. Osnovni problem koji smo si pri kreiranju projekta postavili bio je kako pomoći djeci kojoj su uskraćena osnovna prava, pravo nadom, obitelj i ljubav te kako mi rješenju tog problema možemo u skladu sa svojom dobi i mogućnostima.

Istraživanje problema provedeno je u grupama, timskim radom, sustavnim prikupljanjem podataka koji bi trebali dovesti do kvalitetnog rješenja problema.

– grupa trebala je, što je i učinila, istražiti prava djece služeći se pripremljenim dijelovima Deklaracije o pravima djeteta, Ustava Republike

Hrvatske, Općom deklaracijom o ljudskim pravima, Obiteljskim zakonom i Pravilnikom o radu Društva naša djeca.

- grupa pronašla je podatke o udrugama i organizacijama koje se bave problemima djece i istražila načine kako se ti problemi rješavaju kod nas
- grupa sastavila je popis dječjih potreba i istražila kako se u našem gradu pristupa rješavanju problema djece, budući da je naš Grad prijatelj djece s vrlo aktivnom Dječjim forumom u okviru Društva naša djeca
- grupa istražila je putem tiska, interneta i televizije koja je skupina djece tim problemom najviše pogođena.

Sumiranjem rezultata stvoreni su zaključci da su najugroženija skupina djece zapravo ona djeca koja su lišena prava na obitelj i u dječjim domovima čekaju posvojenje ili smještaj u obitelj hranitelja. Jedna od takvih ustanova je Dječji dom Zagreb, Nazorova 7.

Rad je nastavljen u timovima. Svaki je tim istraživao i dao svoj pristup rješenju problema, a ja sam kao voditelj projekta stupila u vezu sa dogovorno osobom u Dječjem domu Zagreb, gospodom Štefanijom Šel. Kontakt smo uspostavili tako da smo prvo sakupili veću količinu igračaka koja su djeca željela pokloniti šticienicima Doma te ih poslali kao božićni poklon. Nakon toga započeli smo, u suradnji s Domom tražiti rješenje problema i dogovorili susret sa šticienicima Doma 21. ožujka 2007.

Nakon prezentacije skupnih prijedloga rješenja problema, važući sve pozitivne i negativne strane svakog predloženog rješenja izabrali smo najbolje prijedloge. Zaključak u toj etapi projekta bio je da svatko od nas, zajedno s roditeljima mora uložiti dio srca u ostvarenje projekta i da se treba raditi na senzibilizaciji šire okoline za uočeni problem. Kao negativnu stranu djeca su uočila da rješenja koja nude gube na kvaliteti ako ostanu na razini projekta, a ne pretvore se u trajnu suradnju i da postoji mogućnost da emocionalna strana druženja, budući da su oni samo još mali, utječe i na njih jače nego što očekuju. Zaključili su i da se boje da to što rade nije dovoljno, odnosno da neće moći ostvariti svoja očekivanja.

Napravljen je sljedeći plan akcije:

- organizirati odlazak u Dječji dom Zagreb
- izraditi poklon – igračku za svakog šticienika (50 krpenih pajaca)

- prikupiti donacije u obliku igračaka, odjeće, voća, higijenskog pribora...
- svaka mama će ispeći kolače koje ćemo odnijeti prilikom posjete
- organizirati prijevoz sakupljene pomoći
- organizirati i izvesti kratak program za djecu
- napraviti plan trajne suradnje s Domom u skladu s planom i potrebama Doma
- senzibilizirati širu društvenu zajednicu za problem
- graditi projekt, dopustiti problemu da gradi nas, da kroz njega učimo i razvijamo se

Plan je predstavljen na sjednici Aktiva razredne nastave 26. veljače 2007., na sjednici Učiteljskog vijeća škole istog datuma, roditeljskom sastanku 5. ožujka 2007., a s njim su upoznati i svi subjekti koji na bilo koji način sudjeluju u njegovu ostvarenju, budući da je projekt još uvijek u tijeku.

Do sada su ostvareni sljedeći rezultati:

1. Djeca su pokazala izuzetnu zrelost, sposobnosti i kreativnost u pristupu rješavanju problema.
2. Na svim etapama naišli smo na vrlo dobar prijem i uočili društvenu senzibiliziranost za rješavanje problema
3. Posebno smo iznenađeni voljom i spremnošću roditelja na pomoć u realizaciji naših planova, bez obzira na to što projekt traži veliku angažiranost svih uključenih segmenata
4. Djeca vrlo marljivo rade na privođenju projekta finalnom obliku, samokritični su i svako dijete pridonosi projektu u skladu sa svojim mogućnostima.
5. S Projektom su upoznati: Razredno vijeće, Nastavničko vijeće, Stručna služba škole, DND grada Zaboka, lokalni mediji (Radio Kaj, Zagorski list), Večernji list, HRT i TV Nova.
6. U planiranju i ostvarivanju Projekta vodili smo računa o integriranju svih nastavnih predmeta i područja, od hrvatskog jezika, likovne kulture, glazbene kulture, prirode i društva, vjeronauka, preko slobodnih aktivnosti, dakako i sadržaja sata razrednog odjela, pa čak i stranog jezika, budući da su neki sadržaji pronađeni na netu bili na engleskom jeziku, pa su kontaktirali i tražili pomoć stručnjaka zbog prijevoda. Usput smo

se stigli i igrati, što je, dakle, područje tjelesne i zdravstvene kulture. Djeca su ovladala i nekim relevantnim tehnikama korištenja informatičke tehnologije, od korištenja digitalnog fotoaparata, digitalne kamere, printera, skenera, tražilica, rada na mreži itd.

7. Jedan od najvažnijih do sada ostvarenih rezultata svakako je i to što su kao odjel još homogeniji kolektiv u kome se timovi nisu trudili biti bolji od drugih nego su se zajednički trudili postići najbolji rezultat.

4. Utjecaj medija na odgoj djece osnovnoškolske dobi

Tematsko područje projekta

Projekt građanin

Cilj projekta

Projekt je osmišljen s ciljem implementacije osnovnih načela odgoja za demokratsko građanstvo u osnovnoj školi.

Generacije koje su danas učenici osnovne škole odgajaju se za sutra kad će i RH biti dio Europske unije te djeca moraju biti upoznata s osnovnim načelima demokratskog odlučivanja, načelima odgoja za ljudska prava kao i s pravnim međunarodnim dokumentima koji to potvrđuju. Cilj je, također već i djecu te dobi senzibilizirati za uočavanje problema javne politike kao i razvijati interes za rješavanje problema.

Upoznati načine na koje kao budući građani mogu sudjelovati u procesu donošenja odluka

Ovladavati istraživačkim metodama u analizi problema

Razvoj timskog rada i podrška u grupi

Razvijanje svijesti o važnosti građanskog sudjelovanja

Učiniti pomake na području pozitivnog i odgojnog utjecaja medija

Senzibilizirati javnost u odnosu na taj problem, lokalnu zajednicu i šire okruženje

Škola

OŠ Antuna Mihanovića, Dubečka 5, 10 000 Zagreb

Tel.: 01-2924-862, 01-2924-863; E-pošta: os-zagreb-016@skole.htnet.hr

Voditeljica projekta

Beatrica Šurbek

Učenici

Lucija Labaš, Ivana Šendulović, Ljubica Jurić, Ivana Tašner, Ana Vuraić, Kristina Knežević, Martina Horvat, Valentina Đurić, Anja Arsenić, Tajana Novina i Martina Ružđak

Opis projekta

Projekt je ostvaren kroz sedam koraka:

Izbor problema

Tema je izabrana olujom ideja, smatramo da u realizaciji učenici mogu riješiti taj problem. Problem medija i odgojnog utjecaja je posebno izražen i djeca su to prepoznala kao problem te je daljni cilj bio istražiti taj problem i barem potaknuti njegovo rješavanje.

Istraživanje problema

Učenici su raznim tehnikama grupnog i individualnog rada prionuli na iscrpno istraživanje tog problema proučavajući sredstva javnog priopćavanja, dnevnog i tjednog tiska, interneta, ali i zakonskih odredbi (Ustav RH, Zakon o medijima, Konvencija o pravim djeteta itd.). Pratili su također program HRT-a i ostale programe te obavili niz intervjua s djelatnicima koji su uključeni u neki aspekt te problematike (roditelji, prof. hrv. jezika, urednica časopisa Cosmopolitan, dječja pravobraniteljica.).

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Prema prikupljenim podacima, učenici su analizirali moguća rješenja problema:

- Emisije neprimjerenog sadržaja premjestiti u noćni program izbjegavajući da djeca, osnovnoškolci gledaju takve sadržaje kad su sami kod kuće tijekom dana
- Raditi na kvaliteti programa u obrazovnom, kulturološkom, odgojnom pogledu
- Zaposliti tim stručnjaka (pedagog, psihologa, profesora) koji će dati svoje mišljenje o pojedinim televizijskim sadržajima, a koje će roditelji moći pročitati na teletextu, internetu, TV-ekranu kako bi dobili stručno mišljenje te odlučili koji su sadržaji primjereni njihovoj djeci.

Izbor najboljeg rješenja

Kao rješenje problema učenici su izbrali zapošljavanje tima stručnjaka koji bi dali svoje stručne evaluacije određenih sadržaja TV programa te time bili pomoć roditeljima u svakodnevnim odgojnim nastojanjima.

Razvoj plana akcije

Učenici su sastavili plan akcije:

prezentacija ideje i problema:

- u razredu
- u lokalnoj zajednici (dogovor s predsjednikom Vijeća gradske četvrti Gornja Dubrava)
- u udrugama (Civitas i Udruga za demokratsko građanstvo)
- članak u Školskim novinama

5. Pomozimo Maji

Tematsko područje projekta

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih

Cilj projekta

Prikupiti novčana sredstva dovoljna za kupnju sobnog bicikla koji bi učenici naše škole s poremećajem motorike omogućio kvalitetniji rad na satu TZK-a

Škola

OŠ Sela, Sela 103, 44 273 Sela

Tel.: 044-713-002; Faks: 044-713-002; E-pošta: os-sela@sk.htnet.hr

Voditeljica projekta

Suzana Telar

Učenici

Marta, Kušević, Igor Obradović, Ivan Sekulić, Ana-Marija Šustić

Opis projekta

- učenici su kroz osobno iskustvo uočili u svome okruženju nekoliko različitih problema: slaba rasvjeta iznad pješačkog prijelaza ispred škole, neadekvatno opremljena školska dvorana, nedovoljno opremljeno igralište u dvorištu škole, nedostatak sprava na kojima bi učenici s poremećajem motorike mogli izvoditi primjerene vježbe na satu tjelesno-zdravstvene kulture;
- odabir rješavanja samo jednog problema kroz međusoban razgovor učenika, roditelja, prijatelja...
- većinom glasova učenici su se odlučili za projekt vezan uz pomoć bolesnoj djevojčici tj. nabavku sobnog bicikla koji bi učenica Maja Skenderović koristila na nastavi tjelesno-zdravstvene kulture;
- proučavanje zakona i propisa koji se odnose na problem (npr. Ustav RH, Konvencija o pravima djeteta);
- praćenje tiska i ostalih medija koji govore o sličnim problemima i načinima njihovog rješavanja;
- proučavanje literatura;

- prikupljanje različitih informacija s Interneta;
- slaganje dokumentacijske mape.

Moguća rješenja problema:

- s obzirom na broj učenika u razredu (8) zaduženja učenika često se preklapaju;
- učenici međusobno raspravljaju i pokušavaju utvrditi najbolji način i pristup rješavanju problema;
- utvrđuju se različiti postupci u radu;
- utvrđuju se lokalni nositelji vlasti čijem području rada pripada problem i koji mogu pomoći u rješavanju istog.

Najbolji pristup rješavanju problema:

- glasnogovornik svake skupine obrazlaže pristup svoje skupine rješenju problema;
- učenici raspravljaju o jakim i slabim stranama svakog ponudjenog rješenja;
- nakon rasprave razred izabire najuspješniji pristup rješavanju problema.

Plan djelovanja

- projektna skupina provodi različite unaprijed predviđene aktivnosti kako bi provela plan i došla do rješenja problema;
- neke od aktivnosti su obraćanje roditeljima, ravnateljici i stručnim suradnicima škole, članovima školske Zadruge, privatnim poduzetnicima kao mogućim sponzorima i drugima;
- organiziranje humanitarne akcije – prikupljanje novčanih priloga u suradnji s učenicima i djelatnicima škole koji u tome mogu pomoći;
- izrada dokumentacijske mape i rješavanje problema.

Ostvareni rezultati

Nakon izbora projekta provedenog glasovanjem, s izvođenjem i ciljevima projekta učenici su upoznali ravnateljicu, roditelje, druge učenike, predstavnike lokalne vlasti i moguće sponzore.

Organiziranje plesa u zgradi škole Sela predviđeno je za 4. mjesec ove školske godine. U tijeku je izrada letka – ulaznice za koji bi svi prisutni na plesu dali određeni novčani iznos. Članovi školske Zadruge na plesu će

ponuditi na prodaju proizvode iz keramike. Isto će uraditi i članovi grupe koja izrađuje nakit iz fimo mase.

Sav prikupljeni novac iskoristio bi se za kupnju sobnog bicikla koji bi učenici naše škole koja uslijed bolesti ima i izražen poremećaj motorike mogla koristiti na satu TZK-a.

Projekt je bio predstavljen učenicima PŠ Greda i OŠ Sela, roditeljima, učiteljima i predstavnicima lokalne zajednice.

6. Loptica

Škola

OŠ Rečica, PŠ Šišljavić

Tel.: 047-661-579; Faks: 047-713-003;

E-pošta: leonard.stefancic@ka.t-com.hr

Voditeljica projekta

Ljubica Štefančić

Učenici

Franjo Žeger, Patrik Mikoni, Anamarija Čujko, Dora Čujko, Vivien Brezović, Doris Žegar

Opis projekta

21. ožujka 2007. Otvorenje, priredba u Šišljaviću pred svim političkim strukturama grada Karlovca i Županije koji su pomogli u realizaciji projekta.

22. ožujka 2007. Učiteljskom vijeću OŠ Rečica – Rečica

Učiteljica kombiniranih odjela – planirano u travnju

Učiteljima III. i IV. razreda Karlovačke županije – planirano u travnju

Poslije seminara u Tuheljskim toplicama odlučila sam proučiti svoje učenike da ne budu u svojoj sredini “vatrogasci” već “lučonoše”.

10. ožujka 2006. godine na satu razrednog odjela uz razgovor sa učenicima I., II., III. i IV. razreda naši problemi u Područnoj školi Šišljavić su: igralište, prekrivanje drvarne, popravak ograde, uređenje okoliša, električna instalacija, krečenje učionica.

Iz tih problema izdvojili smo igralište jer nemamo ni dvoranu za igru pa je to neophodno. 16. ožujka 2006. upoznali smo roditelje sa problemom i projektom koji će se zvati “Loptica”. Podršku smo dobili i od župnika iz Šišljavića. Upoznali smo NK Šišljavić sa našim problemom i oni su nam dali podršku.

20. ožujka 2006. učenici su posjetili Mo Šišljavić i dobili obećanje za realizaciju projekta. U ožujku 2006. posjetili smo Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, tehničku kulturu, sport i informiranje pročelnika Željka Šančića da upoznamo sa problemom.

On nas je uputio na dogradonačelnika Damira Jelića i pročelnicu za društvene djelatnosti grada Karlovca gospođu Marinu Grčić. Svi su nam obećali pomoć i sa prvim lijepim danima uz projekt i novac realizirati naš projekt.

Pozvali smo urednika Radio Karlovca i zamolili da nas prime u emisiju "Poslije zvona". Tu smo cijeli sat pričali o našem projektu, pjevali, svirali na gitari (CD)... pričali o UNICEF-u, USTAVU RH, projekt građanin, projekt učenik, Centar za građanski odgoj i Ministarstva prosvjete SAD, Živjeti i učiti prava, Dubravka Maleš Integracija obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u procesu učenja i proučavanja – Nevenka Lončarić-Jelačić.

Krajem školske godine 2005./06. projekt je zaustavljen zbog nedostatka novca, poplave, kiše, pa je početkom 2006./07. izvođač radova krenuo s radom. Ovim našim posjetama dobili smo novac za prekrivanje drvarne, Gradsko poglavarstvo je platilo novu elektro instalaciju u školi. Posjetio nas je novi pročelnik za društvene djelatnosti gosp. Goran Jakšić i dobili smo novac za krečenje škole. Gospođa Marica Horvatić je pratila sve te radove i od Ministarstva tražila za naše igralište koševе od sportske humanitarne akcije "1000 koševa za Hrvatsku". Dobili smo koševе, golovе, mreže, igrala za Malu školu (klackalice, njihaljke, klupe i 10 sadnica ukrasnog drveća).

30. 1. 2007. godine donijeli su garantni list igrala, Zapisnik o ispitivanju otpora uzemljenja ograde sportskog terena. Naš projekt je uspio jer smo dobili više, skoro sve što nam je bilo potrebno. Planiramo još ovakvih projekata jer smo:

- dobro raspoloženi
- imamo znanje
- uspješni smo učenici
- imamo prijatelje
- mislimo pozitivno i do uspjeha dolazimo.

Naš projekt su pratili: Karlovački tjednik, Večernji list, TV – Četiri rijeke, HRT.

7. Sigurna vožnja biciklom – samo u dvorištu?!

Tematsko područje projekta

Projekt građanin

Škola

OŠ "Petar Zrinski" Čabar, Narodnog oslobođenja 5, 51306 Čabar

Tel: 051-821-147; Faks: 051-821-016; E-pošta: os-cabar-001@skole.t-com.hr

Voditeljice projekta

Darinka Rački

Silvana Šebalj-Mačkić

Učenicima

Sara Bilen, Denis Tušek, Andrea Poje, Borna Šarić, Antun Malnar,

Matej Štimac

Opis projekta

U školi se redovito organizira polaganje ispita za vožnju bicikla za učenike od 3. do 8. razreda. Svi s nestrpljenjem čekaju da polože ispit. No, taj ispit nije dovoljan za sigurnu vožnju biciklom kroz naša mjesta jer nema označenih staza za bicikliste, a prometnice su oštećene, nogostupi uski. U tim uvjetima ne osjećaju se sigurni niti odrasli biciklisti.

Učenicima su uočili taj problem sami nakon predavanja o sigurnosti u prometu i vožnji biciklom, što ga je održao mjesni kontakt-policajac. On je rekao da se oni, bez kršenja zakonskih odredbi za vožnju bicikla, mogu voziti samo u svom dvorištu.

Učenicima su uvidjeli da zakon od njih traži poznavanje prometnih pravila i znakova tj. ispit, ispravne bicikle, zaštitnu opremu, ali i kad sve to zadovolje, nema mjesta gdje bi se mogli voziti bez opasnosti i da ne krše zakonske odredbe.

Budući da je vožnja biciklom vrlo korisna i zabavna, a učenici se ipak voze biciklom prometnicama, odlučili smo se pozabaviti ovim problemom. Kontakt-policajac, g. Robert Žagar, pohvalio je učenike i ponudio svoju pomoć. Proveli smo anketu za roditelje i učenike o tom problemu.

Moguća rješenja problema:

Rad u 4 grupe. Njihovi prijedlozi:

- Voziti se biciklom na školskom igralištu u pratnji odraslih.
- Odabrati ulicu u kojoj nema puno prometa i tamo obilježiti biciklističku stazu.
- Postaviti znakove koji će upozoravati druge vozače na djecu bicikliste.
- Organizirati biciklijade za djecu u pratnji odraslih i slične aktivnosti.

Najbolji pristup rješenju:

Nakon rasprave o svim prijedlozima, odabrana su dva:

- organizirati biciklijade za djecu u pratnji odraslih i slične aktivnosti
- postaviti znakove koji će upozoravati druge vozače na djecu bicikliste.

Za suradnju i pomoć učenici će se obratiti: ravnatelju škole, učiteljima, roditeljima, udrugama “Svoj” i “Trbuhovica”, predsjedniku mjesnog odbora, kontakt-policajcu, Poglavarstvu grada Čabra.

Plan djelovanja:

- s projektom upoznati ravnatelja, učitelje i učenike škole, roditelje.
- razgovor s kontakt policajcem, g. Robertom Žagarom.
- razgovor s predsjednikom mjesnog odbora i uručiti mu zamolbu za postavljanje znakova koji bi upozoravali vozače na djecu.
- razgovor s predstavnicima Udruga “Svoj” i “Trbuhovica” (te udruge brinu se o zdravlju i kvaliteti života).
- sugovornike upoznati s rezultatima ankete.
- organizirati biciklijadu za učenike
- organizirati natjecanje u spretnosti vožnje bicikla na školskom igralištu (prometni poligon)
- predstaviti rezultate projekta roditeljima, učenicima, učiteljima, lokalnoj zajednici

Ostvareni rezultati:

- djeca su upozorena na opasnosti.
- lokalna zajednica je upozorena na problem.
- roditelji i učenici predlažu uređenje biciklističkih staza u mjestima i

povezuju se s udrugama "Svoj" i "Trbuhovica" koje ih podržavaju i žele to ostvariti.

– organizirana je biciklijada za učenike od 5. do 8. razreda.

– za učenike od 1. do 4. razreda organiziran je prometni poligon za vožnju bicikla.

– u suradnji s kontakt-policajcem predloženo je Poglavarstvu grada Čabra da se postave znakovi na ulazima u mjesta koji će upozoravati na djecu koja se igraju u blizini prometnice.

Projekt predstavljen:

12. ožujka 2007. na roditeljskom sastanku: roditeljima učenika od 1. do 8. razreda, učiteljima, učenicima, predstavnicima udruga "Svoj" i "Trbuhovica".

8. Znamo li što gubimo!?

Tematsko područje projekta

Kulturna baština (pitanje obnove devastiranog ljetnikovca Vice Stjepovića Skočibuhe u Dubrovniku)

Škola

OŠ Marina Getaldića, F. Supila 3, 20 000 Dubrovnik

Tel.: 020-432-711, 020-311-471; Faks: 020-432-575

E-pošta: os-marina-getaldica@du.htnet.hr

Voditeljice projekta

Antonija Vlašić

Jadranka Zlošilo

Učenici

Lucija Janjalija, Sandra Grego, Jan Prebisalić, Lukša Žuvela, Frano Putica, Vlaho Matić

Opis projekta

Objašnjenje problema

Kompleks ljetnikovca Skočibuhe iz 16. st., jedan je od najljepših i najvećih renesansnih zdanja Dubrovnika. Ljetnikovac ima status spomenika kulturne baštine od 1969. Međutim, danas ljetnikovac izgleda toliko zaboravljeno i zapušteno, da su u njemu prije desetak godina Amerikanci snimili horor film. Donji renesansni vrt izgleda poput prašume od gustog samoniklog drveća. Unutrašnjost ljetnikovca uništava vlaga; stropovi, zidovi i podovi imaju obilježja minulog domovinskog rata.

Moguća rješenja

Glavni problem u traženju rješenja odnose se na pitanje financijskih sredstava, jer su troškovi za obnovu ogromni.

SREDSTVA SE MOGU OSIGURATI:

- iz državnog, županijskog i gradskog proračuna
- iz donacija.

Drugi problem odgađanja obnove je pronalaženje prikladne namjene za ljetnikovac. Gotovo sve ustanove, udruge i istaknute osobe, od predstavnika političkih stranaka do znanstvenika i stručnjaka s područja kulturne baštine izražavaju mišljenja o namjeni. Republika Hrvatska, kao vlasnik, mora donijeti odluku o budućoj namjeni cijelog kompleksa ljetnikovca.

Najbolji pristup rješenju problema

Kako su za rješavanje ovog problema potrebna ogromna financijska sredstva, a sredstva iz proračuna nisu ni približno dovoljna, predložimo prikupljanje novca od donacija. Za otvaranje žiro računa možemo se obratiti Gradskom uredu za kulturu, uz stručnu pomoć i podršku Konzervatorskog odjela te informiranje Ministarstva kulture o našim akcijama.

Plan djelovanja

- upoznavanje javnosti s problemom i našim akcijama putem medija
  - iznalaženje prostora u Gradu za izložbu o ljetnikovcu
  - pripremanje izložbe panoa s fotografijama i popratnim tekstom o ljetnikovcu te, posebno stanju u kojem se danas nalazi
  - otvaranje žiro-računa u svrhu obnove ljetnikovca
  - prezentacija projekta učenicima škole, roditeljima i nastavnicima
- Projekt je bio predstavljen roditeljima učenika 6.a i 6.c.

9. I školske uniforme mogu biti moderne

Tematsko područje

Projekt građanin

Škola

OŠ Vežica, Kvaternikova 49, 51 000 Rijeka

Tel.: 051-453-871; Faks: 051-453-868; E-pošta: os-vezica@ri.htnet.hr

Voditeljica projekta

Gordana Frol

Učenici

Antonela Ban, Magdalena Meštrović, Sara Buneta, Iva Gracin, Pavletić Stella, Predrag Elena, Laura Rončević, Lea Sekulić, Irina Štefanić, Nina Terzić, Jelena Ukalović, Ivan Margitić, Nikolina Dlab

Opis projekta

Poštujući proceduru demokratskog odlučivanja učenici su za problem proučavanja izabrali sve češće neprimjenjeno odijevanje učenika u školi. Proveli su anketu među učenicima, učiteljima i roditeljima. Razgovarali su s osobama koje su vezane za odgoj i obrazovanje djece na lokalnoj razini, pisali su pismu ministru znanosti, obrazovanja i športa. Proučili su Ustav Republike Hrvatske te zaključili da se njihove aktivnosti ne krše ustavne odredbe. Pratili su tisak i medije .

Moguća rješenja problema

Prema prikupljenim podacima učenici su sastavili moguće politike kroz koje bi se mogao riješiti problem.

- Školske uniforme
- Pravila odijevanja “dress code”

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su podržali politiku školskih uniformi. Podržavanjem ove politike žele da naša škola postane prepoznatljiva. Nošenje uniformi u školi istovremeno bi bilo jako korisno jer bi davalo poruku učenicima da se nalaze u okruženju koje je usmjereni na odgoj i obrazovanje pa trebaju njegovati i

pravila odijevanja. Iako je lijepo biti različit i svojim modnim stilom razvijati svoju osobnost mišljenja smo da i školska uniforma može biti moderna. Učenici su istakli prednosti, nedostatke, temelj i razine vlasti za ostvarenje te politike.

Plan djelovanja

Plan djelovanja učenici su podijelili na akcije:

I. U ŠKOLI

a) Mjere na razini škole

– upoznati s planom: ravnateljicu, Učiteljsko vijeće i Vijeće roditelja

b) Na razini odjela

– organizirati roditeljske sastanke

– u razrednim odjelima organizirati tematske radionice na kojima će učenici

– crtati i izrađivati uniforme

II. INFORMIRANJE I POTICANJE INTERESA JAVNOSTI

– upoznati medije s problemom kako bi se informirala i senzibilirala javnost (Novi list i lokalna TV)

– pisati pisma osobama iz javnog i gospodarskog života (moguće sponzorstvo)

III. CIVILNE-NEFORMALNE I INTERESNE INICIJATIVE

– privatne i vjerske škole (koristiti njihova iskustva)

– potražiti pomoć udruge Smart čiji je cilj i aktivno uključivanje i podupiranje pozitivnih inicijativa građana (prijaviti se na neki od natječaja koji promiču dječja prava kako bi dobili sredstava za realizaciju projekta)

Ostvareni rezultati

Učenici su slobodno izražavali svoje stavove i uvjerenja. Koristili su se oblicima i metodama koje se koriste u demokratskoj proceduri za rješavanje problema. Razgovarali su o problemu s članovima svoje obitelji i šire zajednice. Razvili su socijalne vještine te vrijednosti koje promiču ljudska i građanska prava. Prikupljali su podatke iz raznih izvora informacija. Naučili su se služiti literaturom, fotokopirati materijale, pisati pisma, telefonirati, pisati e-mail. Razgovarali su s osobama koje su vezane za odgoj i obrazovanje i stručnjacima koji su im dali korisne informacije. Proveli su

ankete i naučili izradivati grafikone. Poslali su e-mail ministru znanosti, obrazovanja i športa gosp. Draganu Primorcu. Posjetili su osnovnu privatnu školu i waldorfsku školu. Nakon prikupljenih informacija i izbora najboljeg pristupa za rješenje problema izradili su portofolio i mapu. Važno je napomenuti da se rad odvijao u poticajnom, srdačnom i toplom ozračju.

10. Ne pozabimo zagorske reči

Tematsko područje projekta

Jezične/dijalektalne različitosti zavičajnih regija

Cilj projekta

Sačuvati stare kajkavske riječi od zaborava

osvijestiti osjećaj odgovornosti prema jezičnoj baštini svoga zavičaja koju treba prenositi budućim generacijama

razvijati i poticati ljubav prema svom zavičaju i kajkavskom narječju

Škola

OŠ Lijepa naša Tuhelj, Tuhelj 54, 49 215 Tuhelj

Tel.: 049-556-218; Faks: 049-556-218; E-pošta:

Voditelj projekta

Pavica Iveković

Učenici

Lucija Kuhar, Tea Podjaveršek, Petra Poljanec, Sandra Herceg, Ivan Tkalec i Vjekoslav Žnidarec

Opis projekta

– kroz zavičajnu nastavu, a posebno kroz satove hrvatskog jezika te izvannastavne aktivnosti u kajkavskoj družini, učenici su uočili problem da se sve manje govori kajkavskim narječjem i da kajkavske riječi odlaze u zaborav

– prepoznavanje problema učenici potvrđuju kroz osobno iskustvo izražavajući svoja mišljenja i stavove te kroz razgovor s roditeljima, bakama i djedovima, rođacima, učiteljima, stručnim suradnicama u školi i kulturnim djelatnicima

– većinom glasova u razredu učenici odlučuju da će se baviti projektom kojim će pridonijeti da se sačuvaju neke kajkavske riječi, a na taj način i poučiti druge o našoj jezičnoj baštini

– o tome upoznaju ravnateljicu škole

– istraživanje problema odvija se kroz rad u skupinama: proučavanje zakona i propisa, anketiranje učenika ostalih razreda razumiju li neke nasumce odabrane kajkavske riječi, provjeravanje zastupljenosti kajkavskih tekstova u čitankama, korištenje knjižnica, praćenje tiska i radio-medija, prikupljanje informacija internetom, traženje kajkavskih rječnika

Moguća rješenja problema

– skupine raspravljaju i predlažu rješavanje problema: pisati pjesme, sastave i igrokaze na kajkavskom narječju i slati ih u dječje časopise; pisati pismo u medije da bude više zastupljen kajkavski govor, prikupljati kajkavske riječi po selima, u tu akciju uključiti cijelu školu i širu društvenu zajednicu, udruge u mjestu vezane uz problem te lokalne nositelje vlasti; načiniti mali rječnik od prikupljenih riječi; fotografirati stare predmete, alate, dijelove namještaja i prostorije starih “hiža”; na školskom panou uvesti tjedno uređivanje kajkavske stranice (razumijevanje kajkavskih riječi)

Najbolji pristup rješenju problema

– učenici raspravljaju o dobrim i lošim stranama ponuđenih rješenja
– razred izabire najbolji pristup rješenju problema koji bi objedinio gotovo sve prijedloge, a odnosi se na izradu malog rječnika kajkavskih riječi našeg kraja

Razvoj plana akcije

– provode se različite aktivnosti koje će dovesti do izdavanja rječnika kajkavskih riječi: prikupljanje kajkavskih riječi, koristiti ih kroz nastavu hrvatskog jezika pišući igrokaze, pjesme i priče, tražiti sponzore za ovu akciju, provjeravati različitost oblika neke riječi (ovisno o selu) preko školskog panoa i usmenom predajom, kontaktirati uvažene jezikoslovce koji djeluju u kulturnim udrugama Hrvatskog zagorja, a bave se tim problemom, pronaći najpovoljnijeg izdavača rječnika

Predstavljanje plana akcije široj zajednici

– učenici sa svojim aktivnostima upoznaju ravnateljicu škole, učitelje na Učiteljskom vijeću, roditelje na roditeljskom sastanku, nositelje lokalne vlasti

Javno predstavljanje

- u travnju će biti javno predstavljanje projekta u dnevnom tisku i nekom od zagorskih radio postaja
- svečana promocija rječnika održala bi se na Dan škole u lipnju.

11. U nečijem krilu čeka me toplina

Tematsko područje projekta

Projekt građanin

Cilj projekta

Potaknuti učenike i širu javnost na uočavanje problema s kojima se susreću djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Razvijati humanitarnu aktivnost.

Škola

OŠ Frana Krste Frankopana, Frankopanska 64, 31 000 Osijek

Tel.: 031-505-820; Faks: 031-575-125; E-mail: os-osijek-007@skole.htnet.hr

Voditeljice projekta

Dubravka Čuržik

Anica Fumić

Učenici

Ana Matić, Ana Mihaljević, Ana Luketić, Martina Granoša

Opis projekta

Često čitamo u časopisima ili gledamo na TV-u kako je neka “filmska diva” usvojila dijete. Je li to moda, potreba ili što drugo? Što se događa u našoj najužoj zajednici? Koliko smo osjetljivi za tuđe probleme, jesmo li spremni pomoći? Pitanje na koje smo pokušali naći odgovor. Istraživali smo sve mogućnosti rješavanja problema djece bez roditeljske skrbi. Temeljito smo “vagnuli” svaki za i protiv i na kraju odlučili. Od nas, pa na dalje, osnovno je prepoznati problem, ispravno ga prihvatiti, a onda pokušali svojoj dječjom suosjećajnošću skrenuti pozornost odraslima i potaknuti ih na brže i bolje rješavanje gorućih životnih problema naših vršnjaka kao i mlade djece bez roditeljske skrbi. Osvrnuli smo se na sve što smo otkrili i napravili svoj plan djelovanja.

Sažetak

Tužno je čuti kako dijete nema roditeljske skrbi, ali nažalost to je stvarnost. Problem je to s kojim se nose i naši vršnjaci u klupama do nas.

Jesmo li spremni to vidjeti, osjetiti i podijeliti s njima? Radeći na ovom projektu, susreli smo mnogu djecu, čuli razne priče odgojitelja, udomitelja i posvajatelja.

Izašli smo iz svega oplemenjeni i odlučni u pokretanju kotača s natpisom “Učinimo sve da svako dijete bude sretno”.

12. Ovisnost – ne, hvala!

Tematsko područje projekta

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih

Škola

II. osnovna škola Čakovec, Trg pape Ivana Pavla II. 1, 40 000 Čakovec

Tel.: 040-390-120; E-pošta: os.cakovec-002@skole.htnet.hr

Voditeljica projekta

Snježana Odak Hrkač

Učenicima

Tena Žganec, Ivana Dobrovoljec, Andrea Igrac, Anja Janči

Opis projekta

Promatrajući okoliš škole i park u blizini škole uočili smo puno opušaka, boca i smeća. Razgovarali smo sa razrednicima i predložili da poduzmemo nešto u vezi sa tim. Manje učenika je bilo, u večernjim satima, pomalo strah igrati se na igralištu. Na igralištu se u večernjim satima okupljaju stariji učenici i manja djeca se ne mogu igrati. Provedena je anketa među učenicima 7. i 8. razreda, pratili smo medije, međusobno razgovarali i izvodili prezentacije, izradili smo book-markere za knjige. Počeli izrađivati dokumentacijsku mapu.

Oblikovanje mogućih rješenja problema:

Uzimajući u obzir anketu i analizu ankete, zaključili smo da je potrebno javno govoriti o ovisnosti.

Izbor najboljeg rješenja problema

Dogovorili smo da se napiše natječaj na razini škole i da se održe prezentacije u dvorani škole. Najbolja prezentacija bit će nagrađena.

Plan djelovanja i ostvareni rezultati:

Analiza naše ankete postavljena je na glavnom panou u holu škole, na natječaj se prijavilo 5 razreda. Prezentacija je održana u dvorani škole uz prisustvo učenika, učitelja i roditelja. Pobjednici su nagrađeni izletom. Primijetili smo da učenici međusobno više razgovaraju o problemu ovisnosti, da su otvoreniji i svjesni problema.

13. Kako sačuvati tradicijsku baštinu Šestina?

Tematsko područje projekta

Razvoj osobnog i kulturnog identiteta

Škola

OŠ Šestine, Podrebernica 13, 10 000 Zagreb

Tel.: 01-4674-261; Faks: 01-4674-262; E-pošta:

Voditelj projekta

Toni Rajković

Učenici

Marko Plehan, Andrea Kosinec, Tomislav Kondić, Matija Štahan, Dominik Jaguš, Marta Šćrbec

Opis projekta

Izbor i istraživanje problema:

Početak školske godine 2006./07. oblikovana je povijesno etnološka grupa sa ciljem zaštite tradicijske baštine Šestina. Iako je šestinska nošnja i tradicija zaštitni znak grada Zagreba, primijećeno je kako su mladi u Šestinama slabo upoznati s njom i gotovo da je se stide. U ovo vrijeme globalizacije postoji strah od gubitka vlastitog identiteta.

Moguća rješenja problema:

upoznavanje mladih sa tradicijom i nošnjom njihovih predaka

upoznavanje s ljudima i udrugama koje se još bave njenim očuvanjem

aktivno uključivanje mladih u očuvanje i zaštitu tradicijske i povijesne baštine

Najbolji pristup rješenju problema:

Aktivno uključivanje mladih u očuvanje i zaštitu tradicije i povezivanje s

gradskim institucijama i udrugama građana koje nam mogu pomoći.

Plan djelovanja:

– okupljanje i izučavanje o baštini, povijesti kraja i običajima

– upoznavanje sa etnografskim muzejom i etnografskom baštinom uopće

- posjet župnoj crkvi sv. Marka i upoznavanje s njenom poviješću (vlč. Ilija Žugaj)
- upoznavanje s dvorcem Kulmer i Medvedgrad u našoj okolini

Ostvareni rezultati:

- popis i fotodokumentacija baštine u vlasništvu građana i HSPD-a Sljeme
- prikaz rezultata na smotri za Dan škole
- prikaz rezultata na HTV emisiji “Dobro jutro Hrvatska”

14. Tradicijska igračka vrglec

Tematsko područje projekta

Oživljavanje tradicijske igračke vrglec, čuvanje vlastite kulturne baštine i pravo na igru

Cilj projekta

Osvijestiti vrijednost vrgleca, tradicijske igračke, upoznati lokalnu i širu društvenu zajednicu s vrijednošću vrgleca i time ga učiniti prepoznatljivim kao “dobročudnu”, toplu, prirodnu i ručno radenu igračku. Poticati učenike na zajedničko rješavanje problema te na suradnju s lokalnom zajednicom i uključivanje u društveni život.

Škola

OŠ Josipa Broza, Ulica Antuna Mihanovića 8, 49 295 Kumrovec

Tel./Faks: 049-553-169; E-pošta:

Voditeljice projekta

Meri Šimara

Božica Mandić

Učenici

Monika Bezjak, Filip Horvatiček, Valentina Jagarčec, Maja Harapin,

Valentina Majcenić, Domagoj Pečnik

Opis projekta

1. Izbor problema

Nakon razgovora i ispunjavanja upitnika za prepoznavanje problema, učenici su se izjasnili za problem zaboravljene tradicijske igračke vrglec. Budući da su za ovu igračku, koju su izrađivali u etnogrupi Učeničke zadruge “Božićnica”, bili emocionalno vezani, lako su prepoznali predmet interesa.

2. Istraživanje problema

Učenici su anketirali roditelje, proučili su Ustav Republike Hrvatske, Konvenciju o pravim djeteta, HNOS, Zakon o zaštiti potrošača, Pravilnik o očuvanju kulturne baštine, Zakon o sigurnosti proizvoda, Pravilnik o uvjetima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opće uporabe koji

se mogu stavljati u promet, razgovarali su s osobama iz javnog i političkog života.

3. Oblikovanje mogućih rješenja problema

Svaka od četiri skupine raspravljala je o mogućem rješenju problema.

Iskristalizirala su se sljedeća rješenja:

- Senzibilizirati lokalnu i žiru društvenu zajednicu za vrijednost vrgleca kako bismo ga spasili od zaborava
- Vrglecu dati profitabilnu vrijednost uz pomoć marketinških stručnjaka
- Obratiti se muzejima koji bi mogli pomoći u promociji vrgleca.
- Izradivati vrglec unutar Učeničke zadruge “Božićnica” te ga prezentirati na zadružnim sajmovima.

4. Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Predstavnik svake skupine obrazložio je pristup svoje skupine u rješavanju problema. Učenici raspravljaju i sagledavaju dobre i loše strane svakog ponuđenog rješenja te nakon rasprave izabiru najbolji pristup.

5. Razvoj plana akcije

Učenici su razgovarali s ravnateljicom škole, s načelnicima dviju općina kojima pripada naše školsko područje, sa županicom Krapinsko-zagorske županije te ljudima u županiji koji su zaduženi za njegovanje baštine, pisali zamolbe stručnjacima za marketing u Trbo Limch, dječji časopis Prvi izbor, Tvornicu papira Dunapack, u Muzeje Hrvatskog zagorja, Društvo “Kajkavijana”, surađivali s likovnom umjetnicom Majom Vukina, proučavali utjecaj medija na djecu, napisali tekst za jingl, osmislili slogan i scenarij za radijsku i TV reklamu, snimili radijsku reklamu, obratili se izdavačkoj kući “Školska knjiga” za tiskanje kataloga i promidžbenog materijala. Izradili su dokumentacijsku mapu.

6. Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Projekt je predstavljen roditeljima i Učiteljskom vijeću škole, predstavnicima lokalne zajednice, medijima (radio i dnevne novine). Predstavljanjem plana akcije učenici učvršćuju svoje govorničke vještine, vještine javnog nastupanja, razvijaju svoje stavove.

7. Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema

Projekt će biti predstavljen na Danu škole, Županijskoj smotri učeničkih zadruga, u emisiji Tema tjedna Radija Kaj, Obrtničkoj komori Krapinsko-zagorske županije.

Sažetak projekta

Učenici su prepoznali problem gubljenja tradicijske vrijednosti i važnost njegovanja kulturne baštine sudjelujući u radu etno grupe Učeničke zadruge "Božićnica". Upoznali su se, između ostalog, i s tradicijskim igračkama te ih sami izrađivali. Odlučili su se za rješavanje ovog problema jer im je bio blizak i pripada njihovom uzrastu.

Naučili su raspravljati i uvažavati tuđa mišljenja, razvijali su komunikacijske i socijalne vještine obraćajući se predstavnicima lokalne i šire društvene zajednice. Uočili su kako se isprepliću sadržaji pojedinih nastavnih predmeta (hrvatski jezik, likovna i glazbena kultura) te sadržaji izvannastavnih aktivnosti (etno grupa i dramska grupa).

Uočili smo da poticanjem suradnje među ljudima mogu biti na velikom dobitku jer se time širi njihove kreativnost, osobnost i, što je najvažnije – ljudskost.

15. Buhač se vraća kući

Tematsko područje projekta

Pravo na zdrav okoliš – revitalizacija uzgoja gotovo zaboravljenog buhača i uređenje mediteranskog vrta škole

Cilj projekta

Revitalizacija školskog vrta i dobivanje nepovratnih poticajnih sredstava za uzgoj eko-insekticida buhača u školskom vrtu

Razvijanje vještina rada na projektu, otkrivanje novih informacija o problemu, integrirano, suradničko učenje

Razvijanje demokratskih strategija rješavanja problema, eko-osjetljivosti i socio-emocionalne inteligencije

Škola

OŠ Bol, Hrvatskih iseljenika 10, 21 000 Split

Tel.: 021-533-672; Faks: 021-537; E-pošta: os-split-003@skole.t-com.hr

Voditeljica projekta

Blanka Ljubenkov

Učenici

Mateja Čubelić, Danijela Matulić, Nikola Mihaljević, Borna Posinković

Opis projekta

Na satovima ekološke grupe učenici su pregledavali nove materijale prikupljene u njihovim mapama istraživanja. Najzanimljiviji je bio prilog o buhaču s interneta. Budući da se radilo o kontroverznim informacijama o ulaganju pojedinaca i udruga, o mogućnostima davanja poticaja za uzgoj te nekad veoma važne gospodarske biljke, za projektni rad o buhaču se odlučila i grupa za demokratska prava.

Započeli su sa proučavanjem zakona i propisa vezanih uz problem, a najviše u smislu prava na davanje i primanje informacija (Arhuška konvencija). Istraživali su sve dostupne izvore znanja i slagali u dokumentacijsku mapu.

Projektna skupina je izradila geometrijsku umnu mapu i planirala aktivnosti za četiri grupe: anketu po biljnim ljekarnama, djelovanje na cjelokupno školsko okruženje i nosioce akcija o buhaču na svim razinama (što je nakon sastanka i parlamentarne odabrano kao najbolje), intervju s ravnateljem škole i roditeljima, izrada plakata ili letka.

Parlamentarnu smo izveli sastankom “mislećih šešira”, a rješavanje obrazložili i odabrali najuspješnije rješenje.

Akcija koja je uslijedila povukla je za sobom pozitivno ozračje u školi i sudjelovanje i drugih učitelja i nastavnika. Buhač je logikom integracijskog kurikulumu “ušao” na satove prirode i društva, geografija, kemije, povijesti.

Akcija je predstavljena dakle u školi, roditeljima, razrednicima, ravnatelju, a usmeno i na savjetovanju o buhaču u Kaštelima, 2. ožujka.

Javno predstavljanje je dakle bilo široko, a kulminiralo je računalnom prezentacijom na ekološkom kvizu Lijepa naša u Trilju, 23. ožujka. Projekt će biti predstavljen i na Danu škole 10. listopada, a nadamo se i na vašoj Smotri.

Drago nam je što je zahvaljujući projektu naša škola odlučila uložiti sredstva u revitalizaciju mediteranskog vrta sa vraćanjem buhača u školski vrt, a postali smo i dio velikog projekta vraćanja buhača u njegovu pradomovinu po kojoj je i dobio ime – dalmatinska krizantema.

16. Europski odgoj u školi

Projekt Europski odgoj provodi se već sedam godina na području Kaštela i Splita. Njegove glavne odrednice su odgoj budućih hrvatskih građana za život u europskom okruženju te aktualizacija nastave povijesti, posebno s obzirom na njenu odgojnu vrijednost u izgradnji demokratskih građanskih vrlina kod mladeži.

U tom smislu projekt Europskog odgoja je zamišljen kao projektna nastava hrvatskog demokratskog građanstva. Pored toga svojim sadržajem obuhvaća sljedeće programske teme: razvoj osobnog i kulturnog identiteta, demokratsko građanstvo i europske integracije.

Škola

OŠ kneza Mislava, Braće Radić 6, 21212 Kaštel Sućurac

Tel./faks: 021-224-080, Mob.: 098-16-79-666, E-pošta: rajcic66@yahoo.com;

Web: tihomir-rajcic-hitory.iz.hr

Voditelj projekta

mr. sc. Tihomir Rajčić

Korisnici

Osnovne i srednje škole na području Splita i Kaštela

Opis projekta

Projekt Europskog odgoja bavi se rješavanjem jednog vrlo izraženog problema današnjice, naime ozbiljnog deficita građanskih vrijednosti u hrvatskom društvu, a posebno kod mladih. Negativno, autoritarno naslijeđe prošlosti, nedovoljno utjecajan sustava podučavanja te nedosljedno provođenje programa koji bi promicali razvoj modernog hrvatskog građanstva predstavljaju ozbiljan problem u odgoju djece, mladeži ali i odraslih, a posebno u kontekstu približavanja euroatlantskim integracijama.

U tom smislu, učenici koji sudjeluju u provođenju projekta Europskog odgoja preuzimaju ulogu posrednika-edukatora koji će svojim suučenicima, ali često i odraslima kroz istraživanje, analizu te rješavanje pažljivo odabranih problema, ponuditi modus koji će omogućiti da korisnici programa Europskog odgoja lakše prihvate ulogu hrvatskog građanina te

građanske vrijednosti neophodne za budući život u euro-demokratskom okružju.

Ovisno o dobi učenika, te konkretnom mikro-društvenom kontekstu istražuju se četiri problemske cjeline:

Kolijevka Europe-antički Rim – Kakav je doprinos antičkog Rima današnjoj europskoj civilizaciji.

Europa u Hrvatskoj – Ivan Mažuranić vs. Ante Starčević – Kakav je doprinos ovih dviju ličnosti europeizaciji hrvatskog društva te koji je u tom kontekstu bio uspješniji?

Na europskom raskrižju – Hrvatska 1918. Svetozar Pribičević vs. Stjepan Radić – Jeli Hrvatska nakon Prvog svjetskog rata mogla samostalno stupiti na europsku pozornicu ili su balkanske integracije u tom trenutku bile nužnost?

Pred vratina Europe, eurooptimisti vs. euroskeptici – Pažljivo tempirana javna rasprava o prednostima i nedostacima pristupanja u europske integracije.

Naravno, iako su teme zadane ovaj model poučavanja postavljen je fleksibilno. Naime, ukoliko se ukaže mogućnost ili potreba u njega je vrlo lako inkorporirati i neku drugu temu.

2. Istraživanje problema

U istraživanju spomenutih problemskih cjelina učenici najčešće koriste probranu povijesnu literaturu hrvatske i europske provincije. Također detaljnije proučavaju hrvatski ustav i neke elemente europskog pravnog naslijeđa. U tu svrhu posjećuju knjižnice, prate tisak, elektronske medije te koriste spoznaje do kojih mogu doći putem interneta.

Sve ovo omogućava im da što cjelovitije uoče važnost povijesnog problema te mogućnost implementacije pouka koje je proučavanje problema iznijelo na površinu.

3. Oblikovanje mogućih rješenja problema

Nakon provedenog istraživačkog rada, dvije učeničke skupine oblikuju moguće alternative u rješavanju problema. Naime, svaka skupina oblikuje svoje javno priopćenje u formi govora (2-3 novinarske kartice) koje slušateljima treba ponuditi pozitivne odnosno negativne aspekte istraživog problema. Pri tome obje skupine nastoje svoj kut gledanja

na problem predstaviti kao najoptimalniji ističući u prvom redu elemente koji potenciraju problem građanskih vrlina. Pri tome posebnu važnost trebaju pokloniti isticanju konkretnih pouka i rješenja koja treba prihvatiti ili pogreški koje treba izbjegavati, a koji su vidljivi nakon malo detaljnijeg sagledavanja povijesnog problema.

Da bi ponuđeno rješenje što bolje oblikovali i javno prezentirali učenici prolaze kroz dužu ili kraću vježbu govorništva, konzultirajući pritom literaturu za područja retorike. Uz to, učenici moraju svojim primjerom pridonositi propagiranju vrijednosti iz čl. 1, 39, 40 i 43 Hrvatskog ustava (demokracija, zabrana šovinizma, liberalizam, domoljublje). U javnom nastupu, osim kvalitetnog predstavljanja rečenih tema, učenici moraju primijeniti stečena znanja i svoje kolege potaknuti na razmišljanje o pojedinim problemima važnim te njihovu utjecaju na današnjicu. Moraju također biti spremni odgovoriti na sva pitanja svojih kolega te im na djelu prikazati što to znači demokratska, argumentirana rasprava.

4. Izbor najboljeg pristupa rješavanja problema

Glasnogovornik skupine pred jednim ili više razreda (ovisno o konkretnim okolnostima u pojedinim školama) u vidu govora izlaže pristup skupine rješavanju problema. Nakon što glasnogovornici obiju skupina održe svoje govore, dužni su 15 – 20 minuta odgovarati na upite učenika o pojedinim aspektima izabranog problema. Osim učeničkih, glasnogovornici skupine često odgovaraju i na pitanja odraslih (profesora, gostujućih medija, predstavnika lokalne vlasti). Nakon toga slijedi glasovanje iz kojeg postaje vidljivo kojem su se od pojedinih rješenja učenici priklonili.

5. Plan akcije

Nakon što postane jasno kojem od rješenja su se učenici priklonili, taj pogled na rješavanje pojedinog povijesnog problema postaje dio osobnog kurikulumu svakog učenika. Naime, odabrano gledište svaki od učenika nastoji uklopiti u svoje životno okruženje te pridonijeti izgradnji građanskih vrlina kako kod pojedinca, tako i u čitavoj zajednici. Takvo gledište smatra se društveni i kulturološkim naslijeđem svakog od učenika, koje on, u skladu sa svojim mogućnostima treba promicati u svoju okolinu.

Osim toga, važan aspekt ovog dijela projekta je i izdavanje časopisa za europski odgoj i nastavu povijesti Povijesni šalabahter. Ovaj časopis, pored promicanja interesa za povijest ima zadata i promicanja europskog rakursa gledanja na kao na hrvatske probleme iz prošlosti tako i na suvremena društvena pitanja. U tom smislu ovaj se časopis pokazao kao moćno sredstvo u promicanju modernog hrvatskog građanstva za Europu.

6. Predstavljanje plana akcije široj zajednici

Usporedo s time, pojedine skupine svoja gledišta na povijesno društvene probleme te primjenjivost rješenja tih problema u sadašnjosti, predstavljaju u lokalnoj zajednici. U tom smislu posebno je važna suradnja s lokalnim vlastima.

Naime, u povodu Dana Europe, planira se gostovanje pojedinih skupina, obično su to skupine koje se bave problemom položaja Hrvatske pred vratima Europe tj. eurooptimizma i euroskepticizma, u poglavarstvima Grada Kaštela i Splitsko-Dalmatinske županije odnosno pred vijećnicima Gradskog vijeća i Županijske skupštine.

Važno je reći da se za prezentaciju projekta pored folija koristi moderniji i pregledniji način, prezentacija sačinjena u programi Power Point.

Na taj se način i šira društvena zajednica upoznaje sa ovom načinom odgojno-obrazovnog rada, kojem onda pružaju potrebnu moralnu i materijalnu podršku. Osim toga, na ovaj se način postiže veća i brža socijalna uključenost mladih naraštaja u probleme hrvatskog društva i u modalitete njihova rješavanja.

7. Javno predstavljanje ponuđenog rješenje problema

U vezi s tim, važan je i angažman na pridobivanu medija da prate i promiču domete Europskog odgoja te na taj način pridonesu stvaranju demokratskog i tolerantnog ozračja u hrvatskom društvu. Mada se mediji prema segmentu odgoja često odnose ignorantski i senzacionalistički, upornim lobiranjem postigli smo da mediji naš projekt kvalitetno prate i podupiru. O tome svjedoče naša gostovanja na lokalnim elektronskim medijima (TV Jadran, TV Dalmacija, Radio Dalmacija), na HTV-u te reakcije u Večernjem listu, Vjesniku i Slobodnoj Dalmaciji. Podrobnije podatke svemu tome za sad se mogu naći na internetskoj stranici tihomir-rajcic-history.z.hr.

8. Ostvareni rezultati

Projekt Europskog odgoja trenutno je u fazi ubrzane ekspanzije na području Kaštela i Splita. Usporedo s tim teče proces stvaranja mreže škola koje svojim učenicima omogućuju da postanu korisnici ali i sudionici projekta Europskog odgoja.

Ovaj je projekt, osim toga, dobiva kontinuiranu potporu Ministarstva znanosti obrazovanja i športa, Županije splitsko-dalmatinske, Grada Kaštela te izdavačkog poduzeća Školska knjige.

Od velike je važnosti već spomenuta, kvalitetna, potpora medija. Dokumentacija o tome priložena je na CD-u i DVD-u u prilogu.

U konačnici naš je cilj projekt Europskog odgoja učiniti nacionalno prihvaćenim sredstvom pripreme budućih hrvatskih građana za život u europskom demokratskom okružju. U tom smislu, slobodni smo se nadati vašem razumijevanju i potpori.

17. Želimo se družiti i igrati u slobodno vrijeme

Tematsko područje

Pravo na igru, organizirano provođenje slobodnog vremena

Cilj projekta

Upoznavati dječja prava i završiti (staviti u funkciju) dječje igralište u Brestovcu Orehovičkom

Škola

OŠ Stjepana Radića, 49 228 Brestovec Orehovički

Tel.: 049-238-149; Faks: 049-238-250

E-pošta: os.stjepana.radica.brestovec.orehovicki@kr.t-com.hr

Voditeljica projekta

Ljubica Gorički

Učenici

Antun Božiček, Diana Franke, Ana Škrlec, Lucija Gorup, Anamarija Sente, Domagoj Herceg, Petra Kovačić

Opis projekta

- djeca su članovi Podmlatka Crvenog križa
- tijekom godine sudionici smo projekta “Zdrav život” u okviru škole
- mi smo se uključili s temom “Kretanje je sastavni dio zdravog života”
- tijekom godine organiziramo razne aktivnosti u kojima se navikavamo kretati (hodanje, plivanje)
- sve to provodimo organizirano i u društvu
- učestalo se u našim dogovorima i razgovorima pojavljivala tema dječjeg igrališta u mjestu u kojem je i škola

Uočili smo:

- postojeće igralište je nedovršeno, zapušteno, često prljavo (djeca bacaju smeće), nema trave, ima i nešto kamenja dovezenog sa zemljom, premalo je sprava (naročito ljuljački), nema ograde koja bi štitila od mogućeg istrčavanja na cestu, nema klupa za odmor roditeljima ili djeci koja čekaju da se poigraju, neke od sprava treba popraviti

- tijekom zimskih praznika općina je kupila tri nove sprave, a vrijedni vojnici i djelatnici škole su ih postavili
- sve to zajedno nije igralište kakvo bi trebalo biti
- svaki dan na njemu bi se igralo barem stotinu djece!
- želimo se igrati i družiti u slobodno vrijeme na UREĐENOM I DOVRŠENOM IGRALIŠTU

Istražili smo:

- Ustav, Konvenciju o pravima djeteta, Statut Društva Naša djeca, Nacionalnu plan aktivnosti za prava i interese djece, UNICEF-ove monografije
- osnovno je i u svima stoji: Djeca imaju pravo na potpuni razvoj, a odrasli obvezu da im to omoguće i osiguraju
- općina Bedekovčina, Društvo Naša djeca, škola Brestovec Orehovički već su učinili dio posla
- i mi smo se uključili u čišćenje i uređivanje postojećeg igrališta

Predložemo

- izraditi ploče s natpisima na kojima će biti tekstovi usmjereni na skrb za prirodu i okoliš (MI, djeca)
- povećati broj koševa za smeće (zamolba općini Bedekovčina ili nekom djedu koji zna plesti koševe od vrbovog šiblja)
- navoziti zemlju ili pijesak, posijati travu (općina i roditelji)
- ukloniti kamenje iz postojećeg tla (MI, djeca)
- izraditi drvenu ogradu koja će uljepšati okoliš i zaštititi djecu (nacrt: MI, djeca; izrada: roditelji; financiranje: neka akcija preko škole ili donacija; javiti se na natječaj; kontaktirati DND)
- postaviti klupe: pokrenuti akciju prikupljanja sredstava – preko razreda u školi: svaki razred jedna klupa – pa će se na njoj sva djeca potpisati ili ju ukrasiti prema izboru)

Uradili smo:

- obavijestili ravnatelja, načelnika i predsjednicu DND-a da smo u akciji!
- izradili prijedloge tekstova za ploče
- izradili idejni nacrt buduće ograde

- očistili zemlju od kamenja, daščica i granja
- skupljali otpatke
- donijeli prenosni koš na sredinu (uočljivo mjesto)
- izradili zamolbu za pomoć roditeljima (rad na uređenju ili materijal ili ideje)
- poslali projekt na Smotru
- družili se, surađivali, razmišljali, predlagali i osjećali se DOBRO jer smo djelovali, a ne se samo bunili na postojeće stanje

Projekti – srednje škole

1. Budućnost hrvatskog jezika nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju

Tematsko područje projekta

Projekt građanin

Cilj projekta

Vrednovanje nacionalnog jezika u multikulturalnom kontekstu

Škola

II. gimnazija Osijek, K. Firingera 5, 31000 Osijek

Tel.: 031-207-157; Faks: 031-207-156; E-pošta: ss-osijek-504@skole.t-com.hr

Voditeljica projekta

Marijana Kušen

Učenicima

Maja Bregović, Robert Janus, Tihana Rudež, Olja Ničić, Iva Vrebac, Tonja Korosteljev

Opis projekta

- uočiti i definirati problem – putem anketa i drugih pomagala doći do rezultata koji govore o ovoj problematici;
- spoznati pravnu i ostalu opravdanost rješavanja problema – uvidjeti što se na ovom području već poduzimalo i jesu li drugi i na koji način pokušali riješiti ovaj problem;
- ustanoviti što se može učiniti i napraviti na tom planu – predložimo priređivanje više raznovrsnih džepnih rječnika (za različita područja);
- evaluirati rezultate projekta – osvrt na sve postignuto;
- razviti više modela radionica hrvatskog jezika, kako za potrebe osvješćivanja domicilne hrvatske mlade populacije, tako i za poučavanje inozemnih gostiju, turista i poslovnih ljudi.

Sažetak projekta (postignuća):

Kao učenici jezične gimnazije primijetili smo da je problematika prisutna u domaćim i stranim medijima, u tisku i na internetu. Sa sličnim pitanjima

i problemima susreću se i društva, jezici i jezični stručnjaci razvijenih europskih zemalja koje su u sastavu Europske unije. Svjesni smo da se danas teško nosimo s plimom novih riječi, osobito na području tehnologije, koje se uglavnom rađaju u krilu engleskoga jezika i iz njega se prenose u druge jezike. Tom procesu uvelike doprinose suvremeni elektronički mediji, globalni televizijski programi i brojne reklamne kampanje. Svjesni svoje malenosti i slaboga utjecaja u globalnom svijetu, kao zemlja, narod i jezik imamo sasvim konkretne i opravdane osjećaje nemoći i straha za budućnost i položaj vlastitog jezika u kontekstu Europske unije. U tome smislu koristimo ovaj projekt kao platformu za poziv na razvijanje zdravog i utemeljenog osjećaja za vrijednosti vlastitoga jezika – izgubimo li svoj jezik, izgubit ćemo i svoju kulturu.

2. Nasilje preko interneta i mobitela

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih

Cilj projekta

Educirati mlade kako bi prepoznali jedan od aktualnih problema današnjice prisutan kroz sve učestalije korištenje interneta i mobitela te uz prednosti koje nam pruža suvremena tehnologija sagledati i opasnosti i posljedice neprimjerene upotrebe ovih medija. Sustavnom edukacijom cilj je osvijestiti rizične situacije i razviti vještine prevladavanja istih kako bi znali izbjeći ili biti spremni suočiti se sa mogućim oblicima nasilja preko interneta i mobitela

Škola

Šumarska i drvodjeljska škola, Vatrogasna cesta 5, 47 000 Karlovac

Tel.: 047-609-599; 047-601-573; Faks: 047-611-175

E-pošta: sum.skola-klc@ka.t-com.hr

Voditeljice projekta

Nevenka Bončić, dipl politolog

Mirna Korkut, prof. pedagogije

Učenici

Martina Hižar, Zoran Kolić, Helena Kustura, Tomislav Stilinović

Opis projekta

I. Izbor i istraživanje problema:

OPASNOSTI PRI KORIŠTENJU INTERNETA I MOBITELA

U okviru ovog koraka definirani su različiti oblici kriminalnih radnji i zlostavljanja putem interneta i mobitela. Prikazani su statistički podaci kao rezultat istraživanja provedenih od različitih udruga i organizacija (u zemlji i inozemstvu) i rezultati dobiveni anketom koju su proveli naši učenici među vršnjacima u svom okruženju, a koji ukazuju na širinu i značaj problema. Da je problem sve više prisutan, a da mu se ne posvećuje dovoljno pozornosti, ukazuju i rezultati anketa provedenih među profesorima predmeta

računalstvo, te odraslim osobama koje po prirodi posla često koriste internet, a odgovorni su za odgoj i obrazovanje mladih.

II. Moguća rješenja problema:

ŠTO ZAJEDNICA ČINI?

U ovom koraku sagledane su postojeće politike, odnosno što društvo čini ili je učinilo za prevenciju ovog problema. Osim akcija koje provode Ministarstva i Vlada u cilju suzbijanja različitih oblika zlostavljanja i nasilja putem interneta i mobitela dat je pregled rada i angažmana različitih nevladinih udruga, kako na državnom tako i na međunarodnom nivou.

Istaknute su prednosti i nedostaci te još jednom upozoreno na različite rizične situacije kojima su izloženi mladi ljudi te na značaj i potrebu njihovog obrazovanja kako bi se upravo takve situacije prevladale.

III. Najbolji pristup rješenju problema

SUSTAVNA EDUKACIJA I ODGOVORNOSTI POJEDINACA I ZAJEDNICE

Najbolji pristup rješenju problema je prije svega sustavna edukacija školske djece. U tom cilju nužno je napraviti promjene u izvedbenim nastavnim programima za predmet računalstvo, kako bi se i tijekom nastave sustavno osvješćivalo i senzibiliziralo učenike za “nošenje” sa svim izazovima i opasnostima koje su prisutne prilikom korištenja interneta i mobitela. Naglasak treba staviti na kulturu komuniciranja, kreativno prevladavanje mogućih sukoba, učiti se prihvaćanju različitih stavova i poštivanju tuđe privatnosti.

Prikazane su i prednosti i nedostaci, za nas, odabranog najboljeg rješenja te sažetak o ustavnosti kojim smo potvrdili da je naše rješenje u skladu s temeljnim slobodama i pravima čovjeka i građana što je propisano Ustavom RH.

IV. Plan djelovanja

ODGOJ ZA DOBRO PROTIV PRIVLAČNOSTI POROKA

Plan djelovanja usmjerili smo, prema našem najbolje odabranom rješenju, na sustavnu edukaciju učenika kroz promijenjeni nastavni program iz predmeta računalstvo koji bi sadržavao nastavne jedinice koje obuhvaćaju moguće opasnosti prisutne u korištenju interneta i mobitela. Pored

edukacije učenika potrebna je i edukacija roditelja putem radionica kako bi i oni znali davati korisne savjete svojoj djeci o mogućim opasnostima koje vrebaju putem ovih medija. Edukacija će biti usmjerena na razvijanje životnih vještina koje su osnovni uvjet za snalaženje u novim situacijama te pravilno donošenje odluka.

Rezultati

Projekt još nije u potpunosti dovršen. Očekujemo podršku od lokalne vlasti u Karlovcu, ali i od nadležnih osoba u Agenciji za odgoj i obrazovanje kao i od Ministra prosvjete.

Cilj projekta nastojat ćemo ostvariti putem prezentacija projekta na "Otvorenom danu škole, u Knjižnici za mlade, pred Gradskim i Županijskim vijećima mladih Karlovca te srednjim školama i učeničkim domovima tijekom mjeseca svibnja i lipnja 2007. godine.

Projekt je bio predstavljen:

Na sastanku Vijeća učenika naše škole

U radio emisiji "Nakon školskog zvona" na lokalnoj radio postaji

3. Senzibiliziranje javnosti (lokalne zajednice) za osobe s posebnim potrebama

Tematsko područje projekta

Projekt građanin (ljudska prava i demokratsko građanstvo)

Škola

SŠ Oroslavlje, Lj. Gaja 1, 49243 Oroslavje

Tel.: 049-588-740; Faks: 049-588-741

E-pošta: anaknezevichesky@yahoo.com

Voditeljice projekta

Renata Candrlic, prof.

Ana Knežević-Hesky, prof.

Učenci

Tea Tuda, Marta Pielic, Marina Knežević, Sandra Bartol, Andreja Mustac, Barbara Ozimec, Lea Pepelko, Anamarija Skušić, Morena Šuk, Viktorija Šakoronja, Nera Popovic, Mihaela Vrancic,

Opis projekta

Između tri problema (školska kantina, nepostojanje školske sportske dvorane i humanitarne aktivnosti) učenci su izabrali problem senzibiliziranja javnosti za osobe s posebnim potrebama koji se djelomično već ostvarivao kroz humanitarne aktivnosti unazad nekoliko godina.

Moguća rješenja problema

Nedostatnost javne politike pruža velike mogućnosti za različite alternativne politike, kao što su pokretanje lokalnih radio emisija, izrada web-stranica i edukacija učenika, njihovih roditelja i nastavnika te pokretanje različitih akcija.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup izabrali smo edukaciju učenika, njihovih roditelja i nastavnika o osobama s posebnim potrebama. Nakon definiranja problema, svjesni postojanja javne politike, učenci su pronašli način na koji mogu

utjecati u vlastitoj sredini i tako promicati interese osoba s posebnim potrebama. Pri definiranju problema koristili su Ustav RH, Deklaraciju o ljudskim pravima, Zakon o socijalnoj skrbi, pratili medije, upoznavali se s radom državnih institucija i udruga. Prikupljene podatke iskoristili su za osmišljavanje izabrane alternativne politike svjesni njezinih prednosti i nedostataka. U realizaciju projekta uključili su strukture lokalne vlasti, župni ured, udruge, osnovnu školu, te učenike, njihove roditelje i nastavnike.

Plan djelovanja

- izrada letka o osobama s posebnim potrebama koji je namijenjen učenicima, nastavnicima OŠ i SŠ, široj javnosti ,
- powerpoint prezentacija na zadanu temu koja služi za upoznavanje, informiranje i senzibiliziranje javnosti,
- pedagoška radionica na zadanu temu za učenike srednje škole
- proslava prvog dana proljeća sa štichenicima Rehabilitacijskog centra Pustodol
- upoznavanje Poglavarstva grada Oroslavja s Projektom

Ostvareni rezultati

Plan djelovanja realiziran je, osim što je prezentacija Projekta u gradskom Poglavarstvu predviđena je za mjesec svibanj 2007.

Projekt je bio predstavljen

na Nastavničkom vijeću Srednje škole Oroslavje.

4. Tražimo stipendije

Cilj projekta

Projekt je osmišljen u svrhu zadržavanja učenika i njihova daljnjeg školovanja u Obrovcu

Škola

SŠ Obrovac, Obala hrv. časnika Senada Žepana 17, Obrovac

Tel.: 023-689-852; Faks: 023-689-852;

E-pošta: ss-obrovac-501@skole.hinet.hr

Voditelj projekta

Darko Tokić

Učenici

Maja Karamarko 3. b, Mara Karamarko 3. b, Bernarda Klanac 3. b, Meri Brkić 3. b

Opis projekta

1. Uočavanje problema

S obzirom na dosadašnje godine upisa u SŠ Obrovac i provedene ankete, sve manji broj učenika želi ostati i školovati se u našoj maloj sredini, Obrovcu.

Provedena anketa i prošlogodišnja upisna lista pokazala je jako mali interes učenika za gimnaziju i nedovoljnu informiranost učenika i njihovih roditelja o novim izmjenama u školstvu. Želimo informirati mlade i roditelje o državnoj maturi, obveznom upisu u srednju školu, važnosti upisa gimnazije ako učenici pokazuju interes za studij te mreži škola i njihovom značenju za ovo područje.

2. Alternativne politike

– Organizirali smo radionicu u kojoj je svatko od članove radne grupe dobio po jedan medij (novine, internet, gradska knjižnica) iz kojega je trebalo prikupiti potrebne nam informacije.

– Proveli smo ankete u OŠ Obrovac i područnim školama da bi vidjeli interes učenika za njihovo daljnje školovanje.

– Proučili smo Zakon o izmjenama i dopunama zakona o srednjem školstvu i proveli anketu s upitnicima o zadovoljstvu učenika u našoj školi.

3. Plan djelovanja

Nakon provedene ankete i proučavanja zakona odlučili smo posjetiti mjerodavne instituciju u gradu Obrovcu te im iznijeti naše mišljenje o sveukupnoj situaciji.

Razgovarali smo s ravnateljem Osnovne škole Obrovac o problemu manjka učenika koji se upisuju u SŠ Obrovac, o mreži škola (Gračac, Obrovac, Benkovac) i kako će se to odraziti na našem području te mjerama javne politike, mišljenjima i stavovima gradske vlasti i svakog pojedinca, što će dalje utjecati na cjelokupno odvijanje ovog problema.

4. Rješenje problema

Naše rješenje ovog problema, kojeg ćemo vam pokušati prikazati kroz razredni portfelj i plakate, simboličnih je 300,00 kn koje smo zatražili od gradske vlasti kao poticaj učenicima da nastave školovanje u našem malom gradu.

Organizirali smo i prezentacije putem kojih smo predstavili našu školu i usmjerili pažnju roditelja i učenika na važnost njihova daljnjeg školovanja, zaposlenja i mogućnosti ostanka u njihovom rodnom kraju.

Sažetak projekta (postignuća):

Projekt je usmjeren na školstvo, njegovu ulogu i značenje, kako u malom gradu tako i u velikom što se kasnije odražava i na cijelu državu. Problem koji smo htjeli istaknuti je odlazak mladih iz Obrovca. Ono što smo postigli ovim projektom je promjena mišljenja i stavova učenika, roditelja i lokalne vlasti te njihova želja i potpora da se takva situacija promijeni.

5. Školski prostor

Tematsko područje projekta

Ljudska prava i demokratsko građanstvo

Cilj projekta

Senzibilizacija društva na probleme učenika kroz njihovo aktivno uključivanje u društvenu zajednicu i strukture vlasti koje su zadužene za rješavanje tog problema i za preseljenje škole na novu lokaciju.

Škola

Upravna i birotehnička škola, Varšavska 17, Zagreb

Tel.: 01-4830-773; Faks: 01-4830-773; E-pošta: uibs@zg.t-com.hr

Voditeljica projekta

Ondida Mesar, prof.

Učenici

Mirjana Vešligaj, Emil Stržić, Marija Hadrović, Đenifer Erić, Maja Vrbanić, Jelena Gale, Matea Lacko, Tanja Bagić

Opis projekta

1. Uočavanje problema

Učenici izbornog predmeta Ljudska prava izrazili su žaljenje zbog nerješavanja njihovog velikog problema a to je školski prostor. Svi njihovi drugi problemi proizlaze iz ovog osnovnog, tako da su se odlučili na javno prezentiranje problema i uključivanje u strukture javne politike i vlasti zadužene za to područje kako bi potakli i ubrzali preseljenje škole.

2. Alternativne politike

Usljedilo je prikupljanje podataka o povijesti i djelovanju naše škole i kako je ona izgubila svoj prostor koji je imala od zgrade Mimare pa do sadašnjeg prostora koji pripada časnim sestrama Milosrdnicama. Učenici su proučili pozitivno pravne propise iz tog područja, uključujući Međunarodne konvencije o ljudskim pravima i Konvenciju o pravima djeteta i prezentirali društveno zajednici u kakvom se položaju nalazimo.

3. Predložene mjere

Učenici su slijedom projekta nastavili predlagati moguća rješenja problema i tom radu su prezentirali moguća rješenja, tko ih je dužan provesti, kakve su nam mogućnosti.

4. Akcija

U završnom dijelu projekta učenici su posjetili javnu pravobraniteljicu za djecu, Gradski ured za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, promet i veze, izvijestili Vijeće učenika i roditelja, organizirali potpisivanje peticije i poduzeli niz akcija kako bi novu školstvu godinu dočekali u prostoru koji nam je i službeno dodijeljen.

6. Kladenje i kockanje mladih – ovisnost ili zabava

Tematsko područje projekta

Odgaj za demokratsko građanstvo – Projekt građanin

Cilj projekta

- potaknuti učenike na obogaćivanje znanja, razvijanje vrlina i sposobnosti za stvaranje okruženja u kojem se razvija demokratsko društvo
- upozoriti na problem odlaska mladih u kladionice i kockarnice, stvaranje ovisnosti o tom vidu zabave, te negativan utjecaj i posljedice ovog poroka na život mladih
- pronaći uzroke problema i načine prevladavanja problema

Škola

Privatna srednja ekonomska škola INOVA s pravom javnosti, 3. Vrbik 10, Zagreb

Tel.: 01-46-62-893; Faks: 01-45-52-894; E-pošta: pses_inova@net.hr

Voditeljica projekta

Tatjana Pištelek

Učenici

Antonela Knežević, Nikolina Mažar, Ante Matić, Luka Grgas Letica, Tonina Gucić, Fran Živković, Dino Ivanić, Mislav Bogdanović, Antonia Halilović, Amela Hasanović, Klaudija Kužnini, Dajana Pejić, Andrea Šafarić, Damjan Čolaković

Opis projekta

- izbor teme – vezan uz svakodnevne probleme srednjoškolaca i mladih uopće
- istraživački rad – posjeti knjižnicama, statističkom zavodu, ankete, posjet kladionicama, kockarnicama, HRT-u, intervjui...

Moguća rješenja problema:

- preventivni rad u školama, održavanje predavanja, prezentacija, radionica – rad u okviru sata razredne zajednice kako bi se mladi upoznali s problemom i mogućim posljedicama za njihov život
- poštivanje zakona, češće kontrole objekata koji nude taj vid zabave i dosljedno sankcioniranje prekršitelja

Najbolji pristup rješenju projekta:

kroz zalaganje i rad mladih, upoznavanje s problemom – izdavanjem letaka i održavanjem predavanja i radionica

Plan djelovanja:

- upoznavanje sa svrhom i ciljem projektne nastave i konkretnog projekta
- organizacija timova i razvijanje timskog rada i partnerske suradnje svih članova projekta
- razvoj plana akcije – početak izrade dokumentacijske mape
- istraživački rad – posjeti knjižnicama, statističkom zavodu, kockarnicama, kladionicama, HRT-u, intervjui...
- izrada portfolia – razvijanje kreativnosti, sustavnosti
- priprema prezentacije
- prezentacija projekta
- evaluacija rada na projektu i postignuća

Ostvareni rezultati:

- projekt je još u istraživačkoj fazi
- senzibilizacija mladih i građana uopće za ovaj problem
- održane prve radionice i predavanja s pozitivnim rezultatom – smanjeni odlasci u kladionice (učenika naše škole)

Projekt je bio predstavljen učenicima 1., 2., 3. i 4. razreda, te roditeljima na roditeljskim sastancima.

7. Izostanci učenika u srednjoj školi

Tematsko područje projekta

Projekt građanin

Škola

IV. gimnazija "Marko Marulić", Zagrebačka 2, Split

Tel.: 021-344-484; Faks: 021-315-632;

E-pošta: gimnazija-marko-marulic@st.htnet.hr

Voditeljica projekta

Natalija Palčić

Učenici

Mišerda Ivana, Stjepan Soldo, Ivana Ledić, Tina Ćurković, Mario Ivančev, Matko Marijanović

Opis projekta

Problem izostanaka u srednjim školama je postao ozbiljan problem, raširen u cijeloj županiji, ali u državi. Ozbiljnost problema vide se u napravljenim statistikama i provedenim anketama. Podaci Ministarstva prosvjete i športa ukazuju na gotovo 30 milijuna izostanaka s nastave u jednoj školskoj godini. Ovim projektom željeli smo dati svoj prilog rješavanju spomenutog modela ponašanja učenika i roditelja.

Moguća rješenja problema

Istražili smo kako se institucije školskog sustava bore s tom pojavom i koji su postojeći programi koji se predlažu ili provode kao moguća rješenja. To su uglavnom mjere koje se provode kroz pravnu regulativu školskog sustava (odgojne mjere zbog određenog broja izostanaka; razredbeni ispiti...).

Ukazali smo na njihove prednosti i nedostatke.

Najbolji pristup rješenju problema

Naša razmišljanja vodila su nas u smjeru roditelja i njihovog većeg uključivanja u ovaj problem, kao i nastavnika koji mogu svojim stavom i ponašanjem utjecati na promjenu postojećeg stanja. Mišljenja smo da roditelji svojim neredovitim dolaženjem na roditeljske sastanke i primanja

roditelja pogoduju ovakvom razvoju situacije, te bi stoga "SMS" i e-mail komunikacija prezaposlenim roditeljima olakšala redovitiju komunikaciju i informacije o izostancima njihove djece. Nastavnici bi biranjem zanimljivijih metoda, njegovanjem suradničkog odnosa između nastavnika i učenika, te povezivanjem nastavnih sadržaja sa stvarnim životnim situacijama (kroz terensku nastavu i sl.) učinili da učenici ne bježe sa nastave zbog dosade ili straha od nastavnika.

Plan djelovanja

Plan djelovanja imao je za cilj posvećivanje više pažnje izostajanju s nastave, sa svrhom aktualiziranja i priznavanja problema, te upozoravanja na hitnu potrebu zajedničkog djelovanja škole, obitelji i okruženja na prevenciji izostajanja. Presudnu važnost kod ovog problema ima obiteljski odgoj i utjecaj obitelji kao osnovne društvene cjeline iz koje dolazi dijete-učenik, uz naravno odgojnu ulogu škole.

Ostvareni rezultati

Prezentacijom našeg projekta učenicima preko satova razredne nastave i izborne nastave PIG-a, nastavnicima i psihološko-pedagoškoj službi škole preko Nastavničkog vijeća, nadamo se da smo barem ukazali da i mi, učenici, vidimo ovaj problem i smatramo da ga zajedničkim prijedlozima i naporima ipak možemo postići bolje rezultate u smanjenju broja izostanaka učenika.

8. Pogledaj, i ja živim pored tebe!

Škola

Gimnazija Bernardina Frankopana, Struga 3, Ogulin

Tel.: 047-522-573; Faks: 047-811-422

Voditelj projekta

Hrvoje Magdić, prof.

Učenci

Tamara Herman, Monika Turković, Monika Turkalj, Ivana Rupčić, Slavica Perković, Žanet Tadić, Matea Bertović, Matea Magdić, Željka Maravić, Blaženka Cindrić, Petra Božičević, Marko Francetić

Opis projekta

Učenci su kao tematsko područje odabrali pitanja osobnih prava i odgovornosti i prava drugih, razvoj osobnog i kulturnog identiteta (projekt građanin). Projekt se ostvarivao kao izvannastavna aktivnost, a povezano uz nastavu sociologije.

1. Izbor problema

Zbog problema s prilagodbom zgrade naše Gimnazije učenci s tjelesnim invaliditetom, učenci su odabrali kao problem koji žele istraživati pitanje poteškoća s kojima se susreću osobe s tjelesnim invaliditetom u gradu Ogulinu (prvenstveno pristup zgradama, važnim ustanovama, svijest o potrebi pomaganja takvim osobama, utvrđivanje stupnja senzibilizacije građana za takvu problematiku i sl.).

CILJEVI PROJEKTA

- senzibilizirati javnost o problemima i potrebama osoba s tjelesnim invaliditetom
- nizom akcija pomoći udrugama našeg grada koje okupljaju tjelesne invalide

2. Istraživanje problema

Istraženi su i pregledani svi važniji dokumenti koji govore o pravima osoba s tjelesnim invaliditetom i što je to lokalna zajednica dužna takvim osobama

osigurati. Provedena je anketa u gradu Ogulinu (sto ispitanika, različita godišta) o tome koliko znaju o osobama s tjelesnim invaliditetom i kakve sadržaje bi im grad trebao ponuditi. U anketi smo saznali kakva je percepcija naših sugrađana o osobama s tjelesnim invaliditetom. Obavljeni su razgovori s predstavnicima lokalne uprave nadležnima za izgradnju pristupa zgradama za osobe s tjelesnim invaliditetom, s načelnikom Policijske uprave kao i s našom ravnateljicom o načinu na koji se naša Gimnazija prilagodila učenicima s tjelesnim invaliditetom i na koje je sve probleme naišla pritom.

U razgovoru s predstavnicima Udruge roditelja djece s posebnim potrebama i Udruge slijepih i slabovidnih, koje djeluju u Ogulinu, saznalo se više o stvarnim problemima s kojima se susreću osobe s tjelesnim invaliditetom u našem gradu te su predložene različite mjere rješavanja problema, a dosta prijedloga dali su i građani u anketama (zvučni semafori, prostori u prizemlju zgrada, a ne na katu, radionice za djecu, više logopeda, psihologa, defektologa, liftovi, informatičke radionice, rubnici na kolniku, veća proračunska sredstva i sl.).

3. Izbor najboljeg pristupa rješenja problema

Odabrana politika usmjerila bi se na senzibilizaciju javnosti o problemima osoba s tjelesnim invaliditetom u našem gradu kroz predavanja, tribine i letak, te na organizaciju niza humanitarnih akcija kojima bi se pomoglo udrugama s kojima smo ostvarili suradnju (a okupljaju osobe s tjelesnim invaliditetom).

4. Plan djelovanja i ostvareni rezultati

PLAN DJELOVANJA UKLJUČIO JE MNOŠTVO AKTIVNOSTI:

- predavanje za učenike i profesore škole o problemima osoba s tjelesnim invaliditetom
- predavanje za profesore o načinu rada s djecom s tjelesnom invalidnošću
- izrada i prodaja božićnih ukrasa u suradnji s Crvenim križem Ogulin
- prodaja Unicefovih čestitaka i Caritasovih naljepnica
- organizacija tribine na temu Što znate o osobama s invaliditetom? U suradnji s Hrvatskim savezom udruga tjelesnih invalida
- izrada letka s fotografijama važnih ustanova grada Ogulina koje nemaju osiguran pristup za osobe s tjelesnim invaliditetom

- organizacija humanitarnog koncerta bendova učenika škole
- kupnja i uručivanje potrebnih sredstava za rad spomenutih udruga (lopte za rehabilitaciju i vježbu, štapovi...).

S projektom smo upoznali čelnike našeg grada, predstavnike udruga, uglednike i ravnatelje na javnom predavljanju projekta, a projekt se predstavio i na Vijeću učenika škole kao i pred profesorima škole. Projekt je imao velikog odjeka u gradu Ogulinu, a posebno smo dobro praćeni u medijima koji su nam davali podršku. Nadamo se da smo barem malo utjecali na promjenu svijesti naših sugrađana o problemima s kojima se susreću naši također sugrađani s tjelesnim invaliditetom, a naziv projekta nastojim što češće ponavljati: Pogledaj, i ja živim pored tebe!

Dodaci

Program smotre

Srijeda | 2. svibnja 2007.

	Dolazak i smještaj sudionika iz udaljenih mjesta Hotel Laguna, Zagreb
19.00 - 21.00	Večera

Četvrtak | 3. svibnja 2007.

08.30 - 09.00	Registracija sudionika Zgrada Starogradske vijećnice, Ćirilometodska 5
09.00 - 09.30	Pozdravni govori Mr. sc. Tatjana Holjevac, predsjednica Gradske skupštine Grada Zagreba Luka Mađerić, predstojnik Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske Predstavnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Vinko Filipović, ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje Cvjetana Plavša Matić, direktorica Nacionalne zaklade za civilni razvoj društva
09.30 - 09.45	Dječje stvaralaštvo - učenici OŠ Josip Račić, Zagreb
09.45 - 10.00	Uvod u Smotru Nevenka Lončarić Jelačić, predsjednica Državnoga povjerenstva za provedbu Smotre
	Prikaz i obrana projekata Dvorana A – projekti predškolskog odgoja (1-7) Vestibul, prizemlje – projekti osnovne škole (1, 2, 3) Dvorana C – projekti osnovne škole (4, 5, 6) Dvorana B – projekti srednje škole (1, 2, 3) Dvorana D – projekti srednje škole (4, 5, 6)
11.30 - 13.00	Stanka za osvježenje - prostor u prizemlju desno

13.00 - 15.00	Nastavak prikaza i obrane projekata Dvorana A – projekti predškolskog odgoja (7-13) Vestibul, prizemlje – projekti osnovne škole (7, 8, 9) Dvorana C – projekti osnovne škole (10, 11, 12) Dvorana B – projekti srednje škole (7, 8) – projekti osnovne škole (13, 14) Dvorana D – projekti osnovne škole (15, 16, 17)
15.00 - 16.00	Dodjeljivanje pohvala i zahvala učenicima i sudionicima Posjeta učenika Hrvatskom Saboru prema protokolu
	Večera za učenike i učitelje koji zbog udaljenosti koriste smještaj Hotel Laguna

Petak | 4. svibnja 2007.

07.30 - 09.00	Doručak Hotel Laguna
	Odlazak u prijepodnevnim satima

Organizatori smotre

Organizatori Smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo su Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i Agencija za odgoj i obrazovanje.

Članovi Državnog povjerenstva za organizaciju i provedbu Smotre

Državno povjerenstvo za organizaciju i provedbu Smotre projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo

Ante Akmadža, prof. savjetnik, Željeznička tehnička škola, Zagreb

Višnja Biti, HRT, Hrvatski radio

Mira Božić, Dječji vrtić Ivana Brlić Mažuranić, Zagreb

Vesna Budinski, učiteljica savjetnica, Osnovna škola Ivana Gorana Kovačića, Zagreb

Jelena Gaal, Dječji vrtić Ciciban, Velika Gorica

Zdravka Giacometti, HRT, Redakcija Dobro jutro Hrvatska

Branimir Katalenac, SŠ "Dugo Selo", Dugo Selo

Nevenka Lončarić Jelačić, viša savjetnica za ljudska prava i demokratsko građanstvo, predsjednica Državnoga povjerenstva

Đurđa Kulušić, viša savjetnica za razrednu nastavu, Agencija za odgoj i obrazovanje

Ksenija Matuš, profesorica savjetnica, Gimnazija Bjelovar

Natalija Palčić, IV. Gimnazija Marko Marulić, Split

Toni Rajković, OŠ Šestine, Zagreb

Snježana Romić, učiteljica savjetnica, Osnovna škola Lijepa Naša, Tuhelj

mr. sc. Andreja Silić, viša savjetnica za predškolski odgoj, Agencija za odgoj i obrazovanje

Elvira Skender Miličević, prof. savjetnica, Upravna i birotehnička škola,
Zagreb

Jasna Tomić, viša savjetnica za ljudska prava i demokratsko građanstvo,
Agencija za odgoj i obrazovanje

Nataša Vulić, viša savjetnica za društvenu skupinu predmeta, Agencija za
odgoj i obrazovanje

Suci / procjenitelji

Suci/procjenitelji prikazivanja i obrane učeničkih projekata imaju vrlo značajnu ulogu u vrednovanju cjelokupne smotre. Biraju se iz reda uglednih i utjecajnih građana u javnosti.

U ovogodišnjoj Smotri će sudjelovati:

Afrić, prof. dr. sc. Vjekoslav, Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta, Zagreb

Akmađža, Ante, prof., zamjenik ravnatelja Željezničke tehničke škole u Zagrebu

Barić Dadić, Tamara, načelnica u Odgojnom zavodu Turopolje

Bilić, Branimir, novinar, urednik TV emisije “Misli 21. stoljeća”, HRT Zagreb

Biti, Višnja, novinarka, voditeljica emisije “Zašto tako?”, HRT Zagreb

Plavša Matić Cvjetana, direktorica Nacionalne zaklade za civilni razvoj društva

Katalenac, Branimir, prof., SŠ “Dugo Selo”, Dugo Selo

Giacometti, Zdravka, novinarka, redakcija “Dobro jutro Hrvatska”, HRT, Zagreb

Kulušić, Đurđa, viša savjetnica, Agencija za odgoj i obrazovanje

Lovreković, Marija, predsjednica Učilišta Volonter

Maderić, Luka, Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske

Maleš, prof.dr.sc. Dubravka, Filozofski fakultet, Zagreb

Matuš, Ksenija, profesorica savjetnica, Gimnazija Bjelovar

Mr. sc. Mrčela, Marin, predsjednik Kaznenog odjela Županijskog suda u Zagrebu

Omejec, dr. sc. Jasna, sudica Ustavnog suda Republike Hrvatske

Prelogović, Sanja, učiteljica savjetnica, Osnovna škola Đuro Ester, Koprivnica

Romić, Snježana, učiteljica savjetnica, OŠ “Lijepa naša”, Tuhelj

Sessa, Đuro, sudac Županijskog suda u Zagrebu, Predsjednik Udruge hrvatskih sudaca

Spajić-Vrkaš, prof. dr. sc., Vedrana, Centar za ljudska prava Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Stričević, mr. sc., Ivanka, Knjižnica Medveščak, Zagreb

Sučević, Mirjana, učiteljica savjetnica, OŠ "Josip Račić", Zagreb

Skender Miličević, Elvira, profesorica savjetnica, Upravna i birotehnička škola, Zagreb

Šalaj, dr. sc, Berto, Fakultet političkih znanosti, Zagreb

Uzelac, mr. sc., Maja, predsjednica Udruge Mali korak – Centar za kulturu mira i nenasilja

Sudionici smotre

- Odgojitelji u predškolskom odgoju
- Učenci razredne nastave u osnovnoj školi
- Učenci predmetne nastave u osnovnoj školi
- Učenci srednjih škola

Škola	Br. uč.	Djevojčice	Dječaci	Voditelji
OŠ Josipa Račića, Zagreb	16	Ema Žužul Tea Arbutina	Luka Bulja Vjeran Pezdirc	Dragana Rakonca Renata Horvat
OŠ Novska, Novska	6	Antonia Hukavec Dorotea Komljenović Matea Zekić Marta Ćurić Lucija Miloš Lana Matičević		Marija Sedlaček Kristina Kramarić
OŠ Ksavera Šandora Gjalskog, Zabok	24	Mia Rasonja Karla Fruk	Luka Delić Tomislav Lažec	Vlasta Plečko
OŠ Antuna Mihanovića, Zagreb	11	Lucija Labaš Ivana Šendulović Ljubica Jurić Ivana Tišar Ana Vuraić Kristina Knežević Martina Horvat Valentina Đurić Anja Arsenić Tajana Novina Martina Ružđak		Beatrica Šurbek
OŠ Sela, Sela	8	Marta Kušević Ana-Marija Šustić	Igor Obradović Ivan Sekulić	Suzana Telar

Škola	Br. uč.	Djevojčice	Dječaci	Voditelji
OŠ Rečica, PŠ Šišljavić	17	Anamarija Čujko Dora Čujko Vivien Brezović Doris Žegar	Franjo Žeger Patrik Mikoni	Ljubica Štefančić
OŠ "Petar Zrinski", Čabar	6	Sara Bilen Andrea Poje	Denis Tušek Borna Šarić Antun Malnar Matej Štimac	Darinka Rački Silvana Šebalj - Mačkić
OŠ Marina Getaldića, Dubrovnik	6	Lucija Janjalija Sandra Grego	Jan Prebisalić Lukša Žuvela Frano Putica Vlaho Matić	Antonija Vlašić Jadranka Zlošilo
OŠ Vežica, Rijeka	13	Antonela Ban Magdalena Meštrović Sara Buneta Iva Gracin Stella Pavletić Elena Predrag Laura Rončević Lea Sekulić Irina Štefanić Nina Terzić Jelena Ukalović Nikola Dlab	Ivan Margitić	Gordana Frol
OŠ Lijepa naša, Tuhelj	21	Lucija Kuhar Tea Podjaveršek Petra Poljanec Sandra Herceg	Ivan Tkalec Vjekoslav Žnidarec	Pavica Iveković
OŠ Frana Krste Frankopana, Osijek	4	Ana Matić Ana Mihaljević Ana Luketić Martina Granoša		Dubravka Čuržik Anica Fumić

Škola	Br. uč.	Djevojčice	Dječaci	Voditelji
II. OŠ Čakovec, Čakovec	4	Tena Žganec Ivana Dobrovoljec Andrea Igrac Anja Janči		Snježana Odak Hrkač
OŠ Šestine, Zagreb	6	Andrea Kosinec Matija Štehan Marta Ščerbec	Marko Plehan Tomislav Kondić Dominik Jaguš	Toni Rajković
OŠ Josipa Broza, Kumrovec	6	Monika Bezjak Valentina Jagarčec Maja Harapin Valentina Majcenić	Filip Horvatiček Domagoj Pečnik	Meri Šimara Božica Mandić
OŠ Bol, Split	4	Mateja Ćubelić Danijela Matulić	Nikola Mihaljević Borna Posinković	Blanka Ljubenkov
OŠ Kneza Mislava, Kaštel Sućurac				Tihomir Rajčić
II. gimnazija, Osijek	6	Maja Bregović Tihana Rudež Olja Ničić Iva Vrebac Tanja Korosteljev	Robert Janus	Marijana Kušen
Šumarska i drvodjeljska škola, Karlovac	4	Martina Hižar Helena Kustura	Zoran Kolić Tomislav Stilinović	Nevenka Bončić Mirna Korkut
SŠ Oroslavje, Oroslavje	12	Tea Tuda Marta Pielic Marina Knežević Sandra Bartol Andreja Mustac Barbara Ozmec Lea Pepelko Anamarija Skušić		Renata Candrlić Ana Knežević- Hesky

Škola	Br. uč.	Djevojčice	Dječaci	Voditelji
		Morena Šuk Viktorija Šakoronja Nera Popović Mihaela Vrancić		
SŠ Obrovac, Obrovac	4	Maja Karamarko Mara Karamarko Bernarda Klanac Meri Brkić		Darko Tokić
Upravna i birotehnička škola, Zagreb	8	Mirjana Vešligaj Marija Hadrović Đenifer Erić Maja Vrbanić Jelena Gale Matea Lacko Tanja Bagić	Emil Strižić	Ondida Mesar
Privatna srednja ekonomska škola INOVA s pravom javnosti, Zagreb	14	Antonela Knežević Nikola Mažar Tonina Gucić Antonia Halilović Amela Hasanović Klaudija Kužnini Dajana Pejić Andrea Šafarić	Ante Matić Luka Grgas Letica Fran Živković Dino Ivanić Mislav Bogdanović Damjan Čolaković	Tatjana Pištelek
IV. gimnazija "Marko Marulić", Split	6	Ivana Mišerda Ivana Ledić Tina Čurković	Stjepan Soldo Mario Ivančev Matko Marijanović	Natalija Palčić

Škola	Br. uč.	Djevojčice	Dječaci	Voditelji
Gimnazija Bernardina Frankopana, Ogulin	12	Tamara Herman Monika Turković Monika Turkalj Ivana Rupčić Slavica Perković Žanet Tadić Matea Bertović Matea Magdić Željka Maravić Blaženka Cindrić Petra Božičević	Marko Francetić	Hrvoje Magdić

Programske teme

Na Smotri mogu sudjelovati projekti iz sljedećih tematskih područja:

PREDŠKOLSKI ODGOJ:

- osobna prava i odgovornosti i prava drugih;
- pravo na zdravu okolinu;
- ponos i čuvanje baštine.

RAZREDNA NASTAVA (IV. r.):

- osobna prava i odgovornosti i prava drugih
- zaštita voda u zavičaju;
- gospodarstvo u zavičaju;
- projektna nastava iz demokratskog građanstva – projekt građanin;
- zaštita okoliša;
- moj zavičaj – dio Republike Hrvatske;
- razvoj osobnog i kulturnog identiteta;
- jezične / dijalektalne različitosti zavičajnih regija;
- interkulturalnost.

OSNOVNA ŠKOLA I SREDNJE ŠKOLE:

- osobna prava i odgovornosti i prava drugih;
- razvoj osobnog i kulturnog identiteta;
- interkulturalnost;
- demokratsko građanstvo;
- europske integracije;
- projektna nastava iz demokratskog građanstva – projekt građanin;
- kulturološko područje.

Svaki projekt djece u dječjim vrtićima, učenica/učenika IV., VII., i VIII . razreda osnovne škole te učenica/učenika srednjih škola mora imati sljedeće sastavnice:

OPĆI PODACI:

- ime i prezime voditelja projekta;
- naziv dječjeg vrtića/škole, adresa, telefon, faks, e-pošta;
- podaci o učenicama/učenicima.

OPIS PROJEKTA:

- naziv projekta;
- tematsko područje projekta;
- izbor i istraživanje problema;
- moguća rješenja problema
- najbolji pristup rješenju problema
- plan djelovanja
- ostvareni rezultati

Opis provedbe projekata

Predškolski odgoj i obrazovanje

Proces odgoja i obrazovanja za ljudska prava i odgovornosti u sustavu predškolskog odgoja ostvaruje se na tri razine:

1. Cjelokupno ozračje u kojem dijete živi u obitelji i vrtiću (prostor, ritam života, materijalno okruženje odnosi i interakcije s drugima)
2. Svakodnevne životne situacije (zadovoljavanje osnovnih potreba i dr.)
3. Planirani poticaji za raznovrsne igre i planirana zbivanja u odgojnoj skupini i vrtiću te okružju.

U izboru tematike projekta valja polaziti od potreba i mogućnosti djece i uvažavati načela i metode integriranog razvojnog kurikuluma. Projekt treba imati elemente akcijskog istraživanja.

Izbor teme koja je relevantna za život djeteta

Izbor teme se mora temeljiti na intrinzičnoj motivaciji djeteta. Polazište je u nekom, za djecu važnom životnom problemu i interesu koji je svojstven njihovim razvojnim osobinama. Teme iz područja predškolskog odgoja i obrazovanja integriraju četiri grupe prava: pravo na preživljavanje, pravo na razvojne poticaje, pravo na sudjelovanje i zaštitna prava;

Razvoj projekta

A) STVARANJE MATERIJALNOG I INTERAKCIJSKOG OKRUŽJA

Osiguranje poticajne materijalne sredine i što raznovrsnijih izvora znanja. Osigurati timski pristup i partnersku suradnju svih sudionika projekta: u odgojnoj skupini, unutar vrtića, s roditeljima djece i s lokalnom zajednicom.

B) AKTIVNA UKLJUČENOST DJETETA – UČENJE ČINJENJEM, INFORMACIJE IZ PRVE RUKE

Rad na projektu odvija se u kontekstu koji potiče djecu na pregovaranje, suradnju, preuzimanje odgovornosti za traženje odgovora, provjeravanje svojih otkrića i traženje vlastitih pristupa rješavanju problema.

Iskustva koja djeca stječu tijekom projekta moraju biti relevantna za njegov život.

C) KREATIVNO IZRAŽAVANJE I KONSTRUKTIVNO PONAŠANJE

Način ponašanja djece u igri i produkti dječjeg stvaranja (govornog, likovnog, glazbenog i praktičnog) sredstvo su motiviranja za dalja istraživanja, ali i mjerilo rasta i razvoja djeteta te postignuća vezanih za temu projekta.

Evaluacija procesa i postignuća

Procjenjuje se praktična primjena novih znanja i vještina djece. Procjenu vrši odgojitelj, odnosno tim koji radi na projektu, na temelju promatranja dječje igre i stvaranja.

Tijek rada na provedbi projekta učenika osnovnih i srednjih škola

Projektna nastava ostvaruje se kroz najmanje sedam koraka zbog toga da se očuva demokratska procedura rješavanja problema. Takvo učenje namijenjeno je učenicima razredne nastave i predmetne nastave osnovnih škola i učenicima srednjih škola. Za ostvarenje projekta potrebno je najmanje 15 školskih sati.

Svaki sat planira se tako **da uključuje interdisciplinarni pristup u oblikovanju sata** kao što su: čitanje, diskusija, pisanje, analiza grafova, rješavanje problema u malim skupinama, socijalno učenje, tehnike suradničkog učenja, igru uloga, proučavanje zakona i Ustava RH, pisanje dopisa, molbi itd.

Procedura se sastoji u tome da učenici izabiru problem, sustavno ga istražuju, dokumentiraju i oblikuju plan rješavanja problema. U ostvarivanje projekta uključuju se roditelji i ljudi iz lokalne zajednice koji mogu pomoći u rješavanju problema.

1. Izbor problema

Prepoznavanje problema u svojoj sredini kroz osobno iskustvo, razgovor s roditeljima, rođacima, prijateljima, učiteljima. Raspravljanje i selekcioniranje problema kojim će se razred ili skupina baviti većinskim brojem glasova razreda.

2. Istraživanje problema

Proučavanje zakona i propisa koji se odnose na problem. Upoznavanje ustavnih odredbi iz područja rješavanja problema. Praćenje tiska i ostalih medija. Korištenje biblioteka i čitaonica, udžbeničke literature, prikupljanje informacija elektronskom poštom, slaganje dokumentacijskih mapa.

3. Oblikovanje mogućih rješenja problema

Dijeljenje projektne skupine u četiri manje skupine. Svaka skupina raspravlja i oblikuje najbolji način rješavanja problema. Utvrđuju se načini, pristupi, postupci, identificiraju se lokalni nositelji vlasti u čije područje rada spada problem i koji mogu pomoći u rješavanju problema.

4. Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Glasnogovornik svake skupine pred cijelim razredom obrazlaže pristup skupine rješavanju problema. Cijeli razred raspravlja o jakim i slabim stranama ponuđenog rješenja. Na kraju razred izabire najuspješnije rješenje među ponudenima.

5. Razvoj plana akcije

Projektna skupina razvija plan akcije, odnosno planiranje aktivnosti koje će se poduzeti kako bi se proveo plan i došlo do rješenja problema. Projektna skupina izrađuje dokumentacijsku mapu rješavanja problema.

6. Predstavljanje plana akcije široj zajednici

S planom akcije upoznaju se ostali učenici, roditelji, razrednici, predstavnici lokalne zajednice. Tako se stvara pozitivno ozračje za prihvaćanje ponuđenog rješenja problema. Može se provesti interna prezentacija rješavanja problema u školi pred nastavnicima, učenicima, na roditeljskom sastanku i sl. Bit je u tome da učenici učvršćuju svoje vještine argumentacije, javnog nastupanja, razvijaju svoje stavove, upoznaju u očima drugih svoju osobnost.

7. Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema.

Ponuđeno rješenje problema može se prezentirati široj skupini učenika u školi, na razini sedmih ili osmih razreda određene škole, na razini cijele škole itd.

Za prezentiranje izvan škole potrebno je pomoći učenicima tako da voditelj projekta unaprijed dogovori odlazak predstavnicima lokalnih vlasti koji su nadležni za rješavanje problema. Može se uputiti obavijesti medijima o mjestu i vremenu susreta s predstavnicima lokalnih vlasti.

Za javnu prezentaciju potrebno je pripremiti usmeno obrazlaganje rješenja problema te pismeno dokumentiranje ponuđenog rješenja izradom razrednog portfolija, mapama, plakatima i drugim prikladnim oblicima. Na portfolijo se stavljaju samo najreprezentativniji dokumenti (fotografije, isječci iz novina, članci zakona, tekstualni zapisi učenika itd.) prikupljeni i nastali u pojedinim koracima rješavanja problema.

Ukoliko se projektna nastava dobro planira i vodi učenike k rješenju problema, ukoliko im se omogući kvalitetna procedura u kojoj mogu doći do izražaja sve njihove sposobnosti, stječu mogućnost da u tijeku rješavanja problema koriste sva svoja znanja koja su stekli iz drugih predmeta – povijesti, hrvatskog, stranog jezika, zemljopisa, matematike i tako dalje. U pravilu dožive uspjeh u javnosti sa svojim rješenjem problema jer nadležna tijela najčešće ostanu bez argumenata odbijanja i neprihvatanja budući da su učenici unaprijed sve dobro osmislili i pripremili odgovore na moguća odbijanja i odlaganja i to ne samo verbalno već i dokumentarno u obliku dokumentacijske mape a također su dobro izučili sve odgovarajuće propise. To mogu biti prijedlozi da se postavi semafor na prometnici kojom prelaze do škole radi njihove sigurnosti i zaštite, da se uskladi red vožnje javnog prijevoza ako su daci putnici da ne moraju dugo čekati na prijevoz, postavljanje kontejnera da se ne zagađuje okoliš škole, uređenje igrališta i td. Važno je istaknuti da oni ne iniciraju rješavanje problema već dolaze s gotovim prijedlogom izvedbe. Doživljaj uspjeha u ovom području prenosi se na bolje učenje u drugim predmetima (doživljeni uspjeh je izvor motivacije), smanjuje se destruktivan odnos prema sebi i prema školi, iščezava osjećaj bespomoćnosti, destruktivnu, buntovničku i kaotičnu energiju mladih kroz ovakvo smisleno i svrhovito praktično učenje pretvaramo u pozitivnu, konstruktivnu snagu. A to je ono što želimo pružiti mladima i preko sudjelovanja u ovoj smotri.

Sadržaj smotre i vrednovanje postignuća:

- I. Pokazna mapa koja se sastoji od četiri spojena hamera (portofolio) i dokumentacijske mape projekta – format A4 ili A5, a može biti zabilježen i video zapisom i/ili audio zapisom / hipermediji.
- II. Obrazloženje i obrana projektnog cilja (do 16 minuta) – skupina od četiri učenika pred prosudbenim povjerenstvom.

Voditelji projekta

Projekt vodi/e samo oni voditelji koji su prošli stručnu edukaciju za primjenu Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava, za aktivne metode učenja i poučavanja i projektnu nastavu.

Selekcija projekata

Izbor najkvalitetnijih projekata izvršit će Državno povjerenstvo te o rezultatima izbora obavijestiti voditelje projekata. Izbor će se izvršiti prema sljedećim okvirnim kriterijima:

izbor teme i postupak provedbe treba biti u skladu s uputama; projekt treba imati obilježja integriranog razvojnog kurikulumu i uvažavati zadaće i načela odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava i odgovornosti;

Literatura:

Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Vlada Republike Hrvatske, Nacionalni odbor za obrazovanje o ljudskim pravima, Zagreb, 1999.

Temeljni međunarodni dokumenti iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava, Vlada Republike Hrvatske, Nacionalni odbor za obrazovanje o ljudskim pravima, Zagreb, 1999.

Maleš, Dubravka, Stričević, Ivanka: Odgoj za demokraciju u ranom djetinjstvu. Priručnik za rad s djecom predškolske dobi na usvajanju humanih vrijednosti: Udruženje Djeca prva, Zagreb, 2005.

Maleš, Dubravka i suradnici: Živjeti i učiti prava, Zagreb 2003., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Istraživačko – obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo

Markočić, Matilda: Igrom do škole, Udruženje “Djeca prva“, Zagreb, 2003.

- Projekt građanin, priručnik za nastavnike:** Centar za građanski odgoj i
Ministarstvo prosvjete SAD, Zagreb, 1998.; <http://zavod.skolstvo.htnet.hr>
- Projekt građanin, udžbenik za učenike:** Centar za građanski odgoj i
Ministarstvo prosvjete SAD, Zagreb, 1998: <http://zavod.skolstvo.htnet.hr>
- Spajić-Vrkaš, V., Stričević I., Maleš D., Matijević M.:** Poučavati prava i
slobode-priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu
nastavu, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Istraživačko – obrazovni
centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Zagreb 2004.
- Lončarić Jelačić, Nevenka:** Integracija obrazovanja za ljudska prava i
demokratsko građanstvo u proces učenja i poučavanja, Zagreb 2006.
<http://zavod.skolstvo.htnet.hr>
- Kompas, Priručnik o odgoju i obrazovanju mladih za ljudska prava,**
Europski dom Slavonski Brod, 2004.
- Slunjski, Edita:** Mali profesor, Integrirani razvojni kurikulum, Zagreb 2001.
- Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece,** 1991.

Upute za suce/procjenitelje

Ova je smotra prikaz postignuća predškolske djece i učenika iz cijele Hrvatske u području odgoja za ljudska prava i demokratsko građanstvo. U predškolskom odgoju i u razrednoj nastavi odgoj za ljudska prava i demokratsko građanstvo integrira se kroskurikularno, kroz teme koje su zastupljene u redovitom programu. U razrednoj i predmetnoj nastavi u osnovnoj školi postoje brojne mogućnosti za integriranje Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo: kroz projektnu nastavu, kroskurikularno, kroz sve predmete gdje postoje programske teme bliske temama ljudskih prava, kao izborni predmet, kroz sat razrednika, kroz izvannastavne aktivnosti.

U projektnoj nastavi rezredi/skupine su, u suradnji s roditeljima i svojim nastavnicima pošli od prepoznavanja nekog važnog problema u njihovoj sredini. Nakon prepoznavanja problema, cijeli razred je podijeljen u istraživačke timove radi prikupljanja podataka u knjižnicama, tiskovinama, na radiju i televiziji, od profesora i znanstvenika, odvjetnika i sudaca, udruga, interesnih skupina, ureda za zakonodavstvo i upravnih službi.

Portfelj - izložbeni dio portfelja i mapa s dokumentacijom

Razred je zatim sačinio portfelj na temelju prethodnog istraživanja. Učenici su se podijelili u četiri skupine, od kojih je svaka bila odgovorna za jedan od četiri dijela portfelja.

ZADATAK PRVE SKUPINE

Objasniti problem koji je razred izabrao – zašto je važan i zašto bi se zakonodavne ili izvršne vlasti njime trebale pozabaviti.

ZADATAK DRUGE SKUPINE

Ocjeniti alternativne prijedloge koji su bili predloženi radi rješavanja problema.

ZADATAK TREĆE SKUPINE

Zacrutati i obrazložiti pristup/javnu politiku kojom će se problem rješavati.

ZADATAK ČETVIRTE SKUPINE

Zacrutati plan djelovanja kako bi se nadležna tijela vlasti privoljela na prihvaćanje predloženog rješenja problema.

Portfelj se sastoji od dvije komponente – izložbene i dokumentacijske..

IZLOŽBENA KOMPONENTA

Cijeli izložbeni dio se sastoji od četiri postera-ploče veličine 100 x 80 cm. Rad svake od četiri skupine izlaže se na jednoj od ploča.

DOKUMENTACIJSKA KOMPONENTA

Ova komponenta treba sadržavati materijale koji na najbolji način dokumentiraju istraživanje koje je skupina provela. Materijali sve četiri skupine trebaju biti sastavni dio mape debljine 4-5 cm. Mora postojati sadržaj za svaki od četiri dijela. Osim toga, mora postojati peti dio mape koji sadrži učeničku evaluaciju i osvrt na stečeno iskustvo. Cijeli razred je odgovoran za taj dio mape.

Postupak natjecanja/smotre

Portfelj

Portfelj se sastoji od dva osnovna dijela – izložbenog i dokumentacijskog.

IZLOŽBENI DIO SE SASTOJI OD:

Četiri (4) panel ploče ili ploče od pjenastog materijala ili sličnog, s time da je svaka ploča veličine 100 x 80 cm i ne smije biti veća; svaka od četiri skupine u razredu dobiva jednu ploču na kojoj izlaže svoje radove; svaka ploča mora sadržavati:

- a) pismeni sažetak propisanih tema za tu skupinu
- b) crteže izvore iz kojih su učenici pribavili informacije

DOKUMENTACIJSKI DIO SE SASTOJI OD:

- pet (5) dijelova koji su stavljeni u mapu s metalnim umetkom ukupne debljine od najviše 4-5 cm; svaki dio mora biti odvojen posebnom stranicom za odvajanje u boji
- sveobuhvatnog sadržaja i posebnog sadržaja za svaki dio
- kopije najvažnijih informacija koje je svaka skupina pribavila za svoj dio, a koje najbolje bilježe i svjedoče o njihovom istraživanju
- Petog dijela koji sadrži ocjene i osvrt na stečeno iskustvo

Usmeno predstavljanje i obrana projekta

Usmena predstavljanja i obrana održavaju se pred sudskim vijećem odraslih. Usmeno predstavljanje portfelja se može održati i pred drugim razredima, roditeljima ili drugim skupinama predstavnika zajednice, kao što su Zajednica doma i škole i razne druge udruge i organizacije. Ta će aktivnost učenicima biti dragocjeno iskustvo u predstavljanju njihovih ideja drugima i uvjeravanju slušateljstva o stavovima glede nekog vitalnog problema javne politike.

Na natjecanju/smotri sudjeluju četiri učenika. Svaki učenik predstavlja jedan dio portfelja.

Svaki učenik treba pripremiti izlaganje u trajanju od četiri minute. Nakon toga, učenici četiri minute odgovaraju na pitanja sudaca. “Mjeritelj vremena” upozorava učenike i suce kad im preostane samo jedna minuta. Za vrijeme usmenog predstavljanja, učenici se mogu u bilo koje vrijeme poslužiti izložbenim dijelom portfelja.

Mjeritelji vremena

Svakom saslušanju mora biti prisutna osoba koja je “mjeritelj vremena”. To ne smije biti jedan od sudaca. Mjeritelj vremena se mora čvrsto držati okvira od **po dvadeset minuta po svakom projektu: četiri minute za usmeno predstavljanje dijela portfelja i četiri minute za odgovaranje na pitanja.** Mjeritelji vremena tiho upozoravaju skupine tako što podižu karticu na kojoj piše da je preostala jedna minuta za usmeno izlaganje te tiho obavještavaju suce kada im preostane samo jedna minuta za pitanja. Kada vrijeme istekne, mjeritelj vremena zaustavlja sve sudionike riječju “vrijeme!”.

Nužno je voditi računa o vremenu. Suci mogu, međutim, dati dodatno vrijeme u slučaju kada neka situacija značajno skрати vrijeme odgovaranja na postavljena pitanja. Na primjer, ako sudac potroši pretjerano puno vremena za postavljanje pitanja, dodatno vrijeme se može dati učenicima kako bi na njih odgovorili.

Odabir sudaca

Sljedeće informacije mogu biti od pomoći pri odabiranju sudaca za natjecanje.

– za svakih pet projekata trebalo bi postojati vijeće od tri suca.

– sudsko vijeće bi morali sačinjavati pojedinci koji su upućeni u politički postupak i znaju kako on funkcionira, koji poznaju probleme trenutačne javne politike i građanskog odgoja te povezanosti s građanskim sudjelovanjem.

– suci bi trebali biti i poznati i dobro obaviješteni građani iz javnog i privatnog sektora. To mogu biti: Nastavnici društvenih predmeta, izabrani i imenovani javni djelatnici, novinari, odvjetnici, suci, osoblje zaduženo za provedbu zakona, sveučilišni profesori političkih znanosti, prava i drugi.

Materijali

Svakom sucu mora biti osigura odgovarajući broj primjeraka sljedećih materijala:

- upute za suce
- obrazac za ocjenjivanje usmenog predstavljanja i obrane projekta te portfelja i dokumentacijske mape

Suđenje

- održati kratak sastanak sa sucima i pažljivo ponoviti cjelokupne ciljeve smotre/natjecanja.
- naglasiti da suci trebaju učenicima dati pozitivnu povratnu informaciju i ponuditi im sugestije o tome kako mogu poboljšati svoj portfelj i njegovo usmeno predstavljanje.
- pokupiti od sudaca obrasce za ocjenjivanje na kraju suđenja. Provjeriti jesu li svi obrasci te jesu li čitljivi i potpuni.
- provjeriti točnost zbroja na obrascu za ocjenjivanje portfelja. Sastaviti tim od dvoje-troje ljudi za zbrajanje rezultata. Nakon što je utvrđena točnost, učiniti sljedeće korake:
  - zbrojiti bodove; najveći ukupni rezultat pobjeđuje
- u slučaju neriješenog rezultata formirati vijeće sudaca iz reda postojećih vijeća, kako bi odredili pobjednika

Nakon natjecanja

- izvijestiti sve sudionike o rezultatima natjecanja.
- uručiti potpisane pohvale, zahvale i diplome učenicima.
- ako je moguće, organizirati da ugledni predstavnik uruči pohvale/diplome razredu/skupini koja je pobijedila i to na posebno organiziranoj svečanosti.

Kriteriji za vrednovanje obrane projekta

Značaj

Je li skupina izabrala najvažnije informacije za ukazivanje na značaj problema i mogućnost njegova rješenja?

Razumijevanje

Jesu li izlagatelji pokazali razumijevanje prirode i opsega problema s obzirom na alternativne pristupe rješenja problema koje su prepoznali? Jesu li pokazali razumijevanje svojeg plana djelovanja?

Obrana stajališta

Je li skupina na odgovarajući način predstavila svoje stajalište? Jesu li učenici branili svoja stajališta na odgovarajući način prilikom odgovaranja na postavljena pitanja?

Točnost u odgovaranju

Jesu li odgovori na pitanja sudaca bili uspješni?

Suradnja unutar skupine/timski rad

Jesu li se izlagatelji držali onog dijela rješenja problema za koji su bili odgovorni? Jesu li se nadopunjavali uvažavajući pritom mišljenja ostalih?

Kriteriji za vrednovanje predstavljanja i obrane projekta

Uvjerljivost

Je li izlaganje u cjelini uvjerljivo ukazalo da je izabrani problem važan?

Praktičnost i usklađenost

Je li predloženi pristup za dobivanje potpore ostvarljiv? Jesu li uzeta u obzir stvarna ograničenja?

Je li odnos između izlaganja sva četiri učenika bio jasan? Je li se svako izlaganje nadovezivalo na ono prethodno ili prethodna?

Obrana stajališta

U kojoj su mjeri učenici uspjeli dokazati da je njihov plan djelovanja razuman? U kojoj su mjeri uspjeli dokazati da mogu osigurati potporu i prevladati otpor u zajednici i kod izvršne i zakonodavne vlasti u odnosu na njihov plan djelovanja?

Točnost u odgovaranju

U kojoj su mjeri odgovori učenika bili točni u odnosu na pitanja?

Suradnja

Jesu li izlaganja učenika pokazala da su razgovarali o postignutom i naučili surađivati radeći na projektu?

U vrednovanju predstavljanja i obrane rješenja problema i pratećeg portfelja treba uzeti u obzir cjelokupnu učinkovitost izlaganja, kao i kreativnost i originalnost.

Koristi se sljedeća ljestvica bodova:

Izvrstan 90 do 100 bodova

Vrlo dobar 80 do 89 bodova

Dobar 70 do 79 bodova

Dovoljan 0 do 69 bodova

Obrazac za vrednovanje predstavljanja i obrane projekta

Projekt: _____

Škola: _____

Predstavljanje i obrana	Bodovi	Bilješke
1. Uvjerljivost obrane stajališta U kojoj mjeri je predstavljanje u cjelini uspjelo uvjeriti slušatelje da je projekt koji je razred predložio važan?		
2. Praktičnost U kojoj mjeri je predloženo rješenje ostvarljivo? U kojoj mjeri su pristupi za dobivanje potpore ostvarljivi? U kojoj mjeri predloženi pristupi za dobivanje potpore uvažavaju stvarna ograničenja?		
3. Usklađenost U kojoj mjeri je odnos između svakog od četiri izlaganja portfelja bio jasan? Je li svako izlaganje bilo utemeljeno na prethodnom i proširivalo ga?		
4. Osvrt U kojoj mjeri je predstavljanje projekta pokazalo da su se učenici pažljivo osvrnuli na stečeno iskustvo? U kojoj mjeri je usmeno predstavljanje projekta pokazalo da su učenici nešto naučili radeći na projektu?		

Portfelj i dokumentacijska mapa

Bodovi

Bilješke

<p>Uvjerljivost Uvjerava da – je problem važan – predloženim pristupom rješava se problem – predloženi projekt je ustavan – projekt može dobiti javnu potporu</p>		
<p>Praktičnost – predložen projekt je ostvariv – pristupi za dobivanje potpore su ostvarivi – prepoznata su i uzeta u obzir stvarna ograničenja</p>		
<p>Usklađenost Dijelovi portfelja – su međusobno povezani – izbjegnuta su ponavljanja</p>		
<p>Osvrt – omogućava osvrt – omogućava učenje</p>		

U vrednovanju se upotrebljava sljedeća ljestvica bodova:

Izvrstan 90 do 100 bodova, vrlo dobar 80 do 89 bodova, dobar 70 do 79 bodova, dovoljan 60 do 69 bodova.

Ukupni rezultat

Sudac: _____ **Datum:** _____

